

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LIX Lapkritis — November 27, 1974 Nr. 88

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SIMO KUDIRKOS DIENA CLEVELANDE

Reportažas PRANO KARALIAUS ir JONO GARLOS

Lapkričio 21 Clevelando lietuviams buvo, tartum, šventė. Pamatė savo herojų, knygose aprašytą, dainose apdainuotą, kalbose ir susirinkimuose daug kartų minėtą Simą Kudirką ir jo žmoną Genovaitę - Genele.

Šiurpi, šalta ir audringa lapkričio rudens diena priminė sunkią ir audringą Simo 4 metų praeities dramą, bet ji nesulaikė mūsų žmonių išsiruošusių pasitikti Simą Hopkins aerodrome. Minutės tikslumu iš New Yorko atskridusiu lėktuvu atvyko seniai lauktas svečias. Su juo kartu atvyko Vliko pirmininkas dr. K. Baliūnas ir bostonietis inž. Veitas.

Čia juos pasitiko apie 150 lietuvių. Tautiniais rūbais pasipuošusios mergaitės sutiko svečius su gėlių puokštėmis, jaunimo būriai su trišpalvėmis vėliavėlėmis, su pačių pasigamintais plakatais, su linksmomis pasisveikinimo šūkiais ir plojimu.

Čia svečius į savo globą perėmė Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius inž. R. Kudukis ir jo talkininkai - LB Clevelando Apylinkės pirmininkas J. Malskis, Altos Clevelando skyriaus pirmininkas Alg. Ruk-

šėnas, A. Kalvaitis ir kiti. Simo apsaugai buvo paskirti amerikiečiai pareigūnai, kurie buvo su juo visą jų viešnagės Clevelande laiką. Iš aerodromo Simas Kudirka nuvyko į televizijos stotį, kur turėjo interview su populiaria žinių komentatore Dorothy Fuldheim.

12 val. lietuviai užpildė miesto tarybos posėdžių salę, talpinančią apie 100-150 žmonių. Tai buvo Clevelando lietuvių istorinė diena. R. Kudukis trumpa kalba nupasakojo prieš 4 metus įvykusią Simo 'šulio į laisvę' dramą, pristatė jį Clevelando merui R. Perk ir gausiam būriui amerikiečių televizijos, radijo bei laikraščių korespondentų. Geras ir ištikimas lietuvių bičiulis meras R. Perk nuoširdžiai pasisveikino su Simu ir Genele. Šiltais žodžiais jis nušvietė Clevelando, bene vienintelio JAV didmiesčio, ribose besireiškiantį visų tautinių grupių darnų sugyvenimą ir pasigyrė esąs garbės lietuvis. Po to jis perskaitė ilgoką savo proklamaciją, skelbiančią lapkričio 21 - Simo Kudirkos dieną Clevelande. Cituojame keletą paskutiniųjų tos proklamacijos sakinių: "Simas

VIRŠUJE: Simas Kudirka kalba Clevelando miesto savivaldybės posėdžių salėje. Nuotraukoje iš kairės: Algis Rukšėnas, vertęs Simo Kudirkos kalbą, Simas Kudirka, meras Ralph Perk, Genė Kudirkienė, Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius Raimondas Kudukis ir Vliko pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas.

KAIRĖJE: Simas sutinkamas Clevelando aerodrome. Prieky Ingrida Nasvytytė ir Renė Motiejūnaitė įteikusios gėles G. Kudirkienei.

*** APAČIOJE:** Simas lydimas jaunimo prie žuvusiems dėl Lietuvos laisvės paminklo.

Simas Kudirka uždega prie paminklo laisvės liepsną. Šalia stovi kleb. kun. G. Kijauskas ir G. Kudirkienė.

Kudirka šiandien yra simbolis žmogaus amžinų kovų už laisvę ir yra paskatinantis pavyzdys jo tėvynainiams ir laisvę mylintiems žmonėms visame pasaulyje". Toliau R. Perk ragina Clevelando gyventojus jungtis su juo pagerbiant šį drąsų, herojišką vyrą ir linkėt jam, jo žmonai Genelei, dukrelei Lolytei ir sūnui Evaldui ilgo ir laimingo gyvenimo laisvame mūsų krašte.

Po to kalbėjo Simas. Jo žodžius televizijos ir radijo reporteriams vertė Algis Rukšėnas. Nupiešęs klaikų rusiškos komunistinės santvarkos vaizdą, visų žmoniškųjų vertybių naikinimą, Simas išpėjo laisvojo pasaulio tautos nesiduoti sovietinės propagandos melui ir vie ningai spirtis prieš bendrą visai žmonijai pavojų. Iki ašarų susigraudinęs Simas kal-

bėjo apie Sovietų Rusijos laikomus ir Solženicino aprašytus mirties lagerius, jų baisumą ir žiaurų, beviltišką likimą tų nekaltų aukų, kuriuos ten patenka. Prašė Simas jų nepamiršti ir jiems bent laiškais ar kitokiais būdais padėti. Pabaigęs savo kalbą, Simas padėkos ženklui išleido Merui dovanėlę - Sibiro lietuvačių maldų knygėlę anglų kalbon išverstą. Ta proga Simas palinkėjo Merui ir visai Amerikai Dievo pagalbos ir palaimos.

Po konferencijos abu Kudirkai prisidėjus ir kun. G. Kijauskui su juos lydinčiais spaudos atstovais nuvyko į Blue Fox restoraną priešpiečių. Ten jau prasidėjo laikraščių korespondentų pasikalbėjimai, kurie buvo

(Nukelta į 7 psl.)

PREZIDENTO FORDO KELIONĖ

Ginčas dėl jos reikalingumo

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad prezidento Fordo kelionė į Tolumuosius Rytus nebuvo reikalinga. Šiaip ar taip jo žinios ir patyrimas užsienio politikos laukuose negali būti didelis, jokių didelių permąnų jis ir norėdamas negali padaryti, todėl gal būtų buvę geriau, jei jis liktų namuose ir susitelktų ūkinių problemų sprendimui. Iš kitos pusės tačiau netrūksta rimtų argumentų ir už tą kelionę ir Fordo susitikimą su Brežnevu visa puse metų anksčiau negu buvo planuojama. Visų pirma Kissingeris (ir ne tik jis) bijo, kad JAV prarado tą iniciatyvą tarptautinėje politikoje, kuri atnešė tiek daug laimėjimų per pirmą Nixono prezidentavimo terminą. Ji buvo daugiau ar mažiau kivių tarp Sovietų Sąjungos ir Raudonosios Kinijos išnaudojimas. Užmegsdamas gerus ryšius su abiejomis valstybėmis Wa-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

shingtonas galėjo patogiai laviruoti ir pasaulinės taikos išlaikymui ir savo naudai. Watergate byla tą iniciatyvą suparalizavo. Vėl pradėta kalbėti apie karą Artimuosiuose Rytuose ir pasirodė ženklų bylojančių apie kiniečių-sovietų santykių pagerėjimą.

Bendro komunistinio fronto atstatymas, aišku, sudarytų rimtą grėsmę. Tiesa, istorija moko, kad tikyba, šiuo atveju komunizmas, labai retai kada priverčia užmiršti tautinius nesutikimus (tik atsiminkime mūsų santykius su katalikais lenkais), tačiau negalima ir visai išskirti galimybę, kad pergyvenama kapitalizmo krizė gali privesti prie komunistų noro bendrai pažavauti sudrumstuose vandenyse. Kiekvienu atveju arba valstybėms gali pabandyti

ti smarkiau intriguoti tarp JAV ir Sovietų ir abi supervalstybės įstumti į konfliktą prieš jų pačių valią. Jau vien ta galimybė skatino Fordo-Brežnevo skubų susitikimą, jei ne kam kitam tai bent pademonstruoti, kad jie gali susitarti ir padiktuoti Artimiesiems Rytams taiką ar karą.

Grįžtant prie sovietų-kiniečių tarpusavio santykių reikia pastebėti, kad jie iš tikro pagerėjo. Kiekvienu atveju, prekybos tarp jų apyvarta, kuri buvo neseniai nusmukusi beveik iki nulio pereinamais metais padidėjo iki 300 milijonų dolerių. Dar svarbiau, kad Mao ir Čiu En-lai režimas eina prie galo ir jei dėl ipėdininkystės būtų pradėta peštis, viena kuri pusė gali ieškoti paramos pas sovietus. Kiekvienu atveju 'sargybų pasikeitimas' Pekine, lygiai kaip ir Kremliuje, kurio valdanti klika jau pasiekė pensijos amžiaus gali privesti ir prie užsienio politikos pasikeitimo.

Taip žiūrint, Fordo kelionė buvo būtina reikalinga. JAV reikalingi glaudūs ir draugiški ryšiai su Japonija, reikalingas ir atnaujintas dialogas ir su Maskva ir su Pekinu. Žinoma, naivu būtų tikėtis, kad pasisvečiavimas vienas ar kitam mieste galėtų ką nulemti, tačiau noro nepaminti diplomatinės iniciatyvos pademonstravimas gali šį tą reikšti.

Po noro pademonstruoti turėtų sekti ir veik-

mai. Visų pirma, JAV ir toliau turi pasilikti militariniai stipri. Idant veiksmams galėtų pasekti žodžius. Antara, JAV turi išnaudoti tą pranašumą, kurį pats likimas davė jai į rankas. Būtent, ji yra didžiausias maisto gamintojas ir eksportininkas. Ir sovietai ir kiniečiai turi jį įsivežti ir nevengia maisto panaudoti politiniams tikslams. Šiais metais, pavyzdžiui, sovietai siekė JAV pirkti daug daugiau javų negu jiems patiems buvo reikalingi. Perteklius jiems buvo reikalingas ne sandėliavimui, bet eksportui į kitus kraštus. Svarbiausia, amerikiečiai neturėtų užmiršti, kad taikos išlaikymas reikalauja nemažiau pastangų ir budrumo negu karo laimėjimas.

DOVANOS Į LIETUVĄ IR USSR

P. Maurice Rifkin, Podarogifts, Inc. ir Globe Parcel Service, Inc. prezidentas ką tik grįžo iš kelionės į Sovietų Sąjungą. Būdamas Maskvoje, jis aptarė su Vniešposyltorgu abi jo firmas liečiančius reikalus bei tolesnius patarnavimų pagerinimus teikiams tūkstančiams tų firmų klientų.

P. Rifkin apžiūrėjo Vniešposyltorgo sandėlius ir buvo maloniai patenkintas didžiū asortimentu prekių, prieinamų gaunantiesiems dovanas pagal specialius užsakymus arba pagal Prefrencinius Rublių Certifikatus. Tų prekių tarpe yra geriausios rūšies baldų, drabužių, kamerų, tekstilės, šaldytuvų, televizijos imtu-

IŠ KITOS PUSĖS...

Neseniai St. Perminas DIRVOJE rašė apie Stasio Pilkos debiutą GIMTAJAME KRAŠTE. Man tai priminė kitas gastroles to paties organo puslapiuose. Tiesa, tai nebuvo scenos darbuotojas, bet šiaip sumanus tautiniais jausmais prekiautojas V. K. Jonynas. Klausimas: "Žinome, kad Jūs ir anksčiau nesutapdavote su tais, kurie norėtų užkirsti kelią išeivijai bendrauti su tėvų žeme... Ką apie tai pasakytumėte dabar, artimiau susipažinęs su šiandieniu Lietuvos gyvenimu, mūsų kultūros reiškiniais?" -- išprovokavo marias komplimentų.

"Jūsų kultūrinio gyvenimo pulsas -- atsakė Jonynas -- yra taip galingas, prasmingas ir gražus kaip Digrio vargonai... Kūrybinių galių paminklai ne tik miestuose, jų parkuose, muziejų rūmuose, bet ir mokyklose, ligoninėse, viešbučiuose, valgyklose ir pagaliau kolūkiuose, -- visur gaivina lietuvių, jį apsupdami ir šildydami kūrybinių galių šilumą". Konkrečiai didžiausia 'kūrybinių galių šiluma' buvo sutelkta prie vaišių stalų. Po jų nepačiantį svečią, jo paties prisipažinimu: "Draugo P. Gudyno toli siekiančios rankos... kilnojo iš vieno muziejaus į kitą iš koncertų salių į teatrus, iš parodų salių į pavienes dailininkų studijas, ir taip per trumpą laiką išsamiai susipažinau, kam ir kaip plaka kūrybinga lietuvių širdis". Kilnojamas Jonynas buvo ne tik "toli siekiančiom rankom", bet ir kolegų dailininkų automobiliais, "kurie nugalėjo distancijas ir savo autovairuotojų sugebėjimus šauniai praktikoje įrodė". Tas paskutinis sakinytis tik tada įgauna prasmę, jei prileidi, kad važiuota buvo visai pasigėrus.

Už tas vaišes garbingas profesorius, žinoma, turėjo atsilyginti. Dėka tam savo akimis galime pamatyti kaip vis iš naujo atgimsta seniausioji pasaulio profesija. Mylimasi su tuo, kas moka. Su ilgesiu prisimini tuos, kurie vis dėlto neparsidavė, kaip Solženicinas, bet būkime praktiški: nė jų dauguma ir GIMTAJAM KRAŠTUI nepritrūks pasikalbėjimų su išeivijos pažibom.

Už tat iš kitos pusės žiūrint, tik galima palinkėti, kad jos geriau susiorganizuotų ir nustatytų tvirtą tarifą, kiek turi būti panešiota kurio nors draugo toli siekiančios rankom už nepriklausomybės laikotarpio išniekinimą. kiek už išeivijos vargų išryškkinimą ar savęs išskonevekimą. Tam reikalui reikėtų įsteigti, prisiminus senąjį Kauną, Nemuno Gatvės Klubą, o jei ta gatvė jai nieko nesakytų, gal vertėtų sustoti prie mažiau konkretaus vardo, kaip pvz. "Atsiduodančių Patriotų Klubas". VM

vių, elektrinių apyvokos prietaisų ir t.t.

P. Rifkinui ypač didelį įspūdį padarė gausumas automobilių modelių, kaip Žirguli ir Moskovič ir jis įtikino, kad jie labai patogu važiuoti. Užsakymai vykdomi greit, o užsakytą prekę gavėjas pasiekia ne vėliau kaip per mėnesį, jei tik prie gavėjo vardo, pavardės yra pažymėta ir tėvo vardas. Pavėlavimų pasitaiko dažniausiai tada, kai užsakytas nenurodo gavėjo tėvo vardo.

Tam tikrų pagerinimų padaryta ir ryšium su siuntinių įteikimu, ypač, kai siuntiniai pilnai ir teisingai adresuoti.

Būdamas Sovietų Sąjungoje, p. Rifkinas lankė ir Vniešposyltorgo skyrius netokiuose tolimuose miestuose, kaip Taškentas, ir atrado

juos irgi gerai aprūpintus geriausiomis prekėmis, gaunamomis už užsienio valiutą (certifikatus) žemomis 'diplomatinėmis' kainomis.

Podarogifts, Inc. ir Globe Parcel Service, Inc. centras yra 240 Fifth Avenue, New York, N.Y. 10001, o jų skyrių yra visose Jungt. Valstybėse. Skyriai apie čia minėtus faktus yra painformuoti ir jų vedėjai mielai paaiškins dovanų siuntėjams visas smulkmenas. A.P. (pr.)

EXPERIENCED TIRE MOLD MAKERS NEEDED
FULL TIME
VERTICAL BORING MILL
HORIZONTAL BORING MILL
MOLD STAMPER

Small shop atmosphere, good wages and benefits.
Call 216-724-9350 or 216-724-9359
OR APPLY TO
BARRON & BENSON INC.
1215 CURTIS ST.
AKRON, OHIO

(85-89)

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

SKUBĖKITE REGISTRUOTIS ŠVENČIŲ KELIONEI Į ARGENTINĄ

Išskrenda š. m. gruodžio mėn. 19 dieną per New Yorką.

Bilieto kaina iš Chicago —

14/28 dienoms \$770.00 asmeniui

28/45 dienoms \$694.90 asmeniui

PLANUOKITE SAVO ATOSTOGAS 1975 METAMS: KELIAUKITE SU LIETUVIŲ EKSKURSIJOMIS

Vasario mėn. 1 d. — EKSKURSIJA Į HAVAJUS —
4 salos, 15 dienų kelionė
\$549.00 + 10% mokesčio, asmeniui
(dvigubam kambary)

Vasario mėn. 15 d. — EKSKURSIJA Į MEKSIKĄ —
7 dienų kelionė (Mexico City, Acapulco)
\$339.00 + 10% mokesčio, asmeniui
(dvigubam kambary)

Kovo mėn. 10 d. — EKSKURSIJA Į ŠVENTĄ ŽEMĘ IR GRAIKIJĄ, 10 dienų kelionė
\$939.00 asmeniui (dvigubam kambary)

Balandžio mėn. 19 d. — ŠVENTŲ METŲ EKSKURSIJA Į ROMĄ — 11 dienų kelionė
\$659.00 asmeniui (dvigubam kambary)

PRICES & AIR FARES SUBJECT TO CHANGE. RATES QUOTED BASED ON TARIFFS AND EXCHANGES IN EFFECT AUGUST 1, 1974.

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos, sudarome reikalingus iškviatimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus: parduodame lėktuvu bilietus, parūpiname reikalingas vizas.

KALĖDINIAI DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Prieš sudarant dovanų siuntinius savo giminėms Lietuvoje, nepamirškite pasiųsti žemiau išvardintų prekių, kurios, ypač, yra ten naudingos ir pageidaujamos.

Stora crimplene medžiaga su ornamentais, tinka moterų eilutėms arba suknelėms. 1 jarda kainuoja\$ 6.00
Lygi crimplene medžiaga suknelėms. 1 jarda\$ 5.40
Crimplene medžiaga su blizgučiais. 1 jarda\$ 7.80
(Crimplene medžiagos galima siųsti iki 8 jardų viename siuntinyje).

Geriausią vyriškai eilutei angliška medžiaga 3/4 jardo\$50.00
Labai gera eilutei angliška medžiaga. 3/4 jardo\$43.00
Moterų paltams medžiaga, stora, vilnonė. 3 jardai\$30.00
Minko kailis moteriškam paltui\$50.00
Nailono kailis moteriškam paltui. 3 jardai\$36.00
Vyriški arba moteriški užsisegami megztukai.
(Cardigans)\$16.50
Vyriški nailono marškiniai\$ 9.50
Sulankstomi lietsargiai, labai geri\$ 8.00
Vilnonės gelėtos skarelės, arba Cashmilon skarelės su blizgučiais\$ 7.20

Priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų ir kt. Persiunčiame pinigus dėl tokių prekių, kurias iš čia negalima pasiųsti. Taip pat siūlome pasiųsti arba įsigyti savo naudojimui "Olimpia" rašomasias mašinėles su lietuvišku šriftu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD
(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2, England.
Telef. 01 739 8734 or 01 460 2592.

Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas. Reikalaukite mūsų kainoraščių, nurodykite savo pageidavimus.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiuro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

BALFUI 30 METŲ

Bendras Amerikos Lietuvių Fondas šiais metais švenčia 30 metų sukaktį. Balfas buvo įsteigtas Amerikos lietuvių didžiųjų organizacijų sutarimu šelpti tremtyje atsidūrusius lietuvius. Karui einant į pabaigą ir rusiškiems komunistams antrą kartą okupuojant Lietuvą, daug lietuvių apėjo savo tėvynę ir pasitraukė į karo audros nuniokotą Vokietiją. Dalis lietuvių, karo metu, buvo sugaudyti ir išsiųsti darbams į Vokietiją, kita dalis buvo uždaryta į koncentracijos stovyklas, o dar kiti paimti karo tarnybai — apkasams kasti ir kitiems pagalbiniams darbams.

Didžioji dalis tautiečių nebuvo tinkamai pasiruošę tremties gyvenimui ir karui pasibaigus grėsė maisto ir aprangos nedateklis. Kaip žinome, amerikiečių įstaigų suorganizuota pagalba buvo nepakankama ir ne visus patenkino. Kitose okupuotose zonose gyvenantieji lietuviai buvo dar menkiausiai apūpinami. Lietuviams tremtinėms ir pagalbą atėjo Balfas, siųsdamas drabužius ir dalinai maistą.

Didžiajai daliai tremtinių išemigravus ir išsikūrus pastoviam gyvenimui, Vokietijoje liko daug senelių, invalių ir silpnos sveikatos asmenų, kuriuos Balfas visą laiką šelpia. Be to, prisidėjo Lenkijoje gyvenę lietuviai, o taip pat po platių Sibiro išmėtyti tautiečiai. Balfas ir šiandien ištiesia pagalbos ranką nevienam tautiečiui esančiam Sibiro tremtyje, o taip pat ir grįžusiam iš žiaurios tremties su palūžusia sveikata.

Žodžiu, Balfas veikia ir šiandien nėra nustojęs savo reikšmės, nes reikalingų pagalbos atsiranda užjūryje, tėvynėje, Sibire ir kt. Pragyventų metų skaičius ne vieną lenkia prie žemės, o neturint giminių ar santuokų kreipiasi pagalbos į Balfą. Balfas visada ištiesia savo gailėtingą ranką.

Savo veiklos 30 metų sukakčiai atžymėti, Balfas centro valdyba kartu su Chicago apskr. š.m. lapkričio mėn. 30 d. (šeštadienį), 8 val. vak. Marijos H/s auditorijoje, Chicagoje, rengia didingą koncertą. Programą atliks Hamiltono (Kanados) mergaičių choras Aidis, susidedantis iš 60 asmenų. Chorui vadovauja muzikas

Vaclovas Verikaitis. Šis mergaičių choras praėjusią vasarą lankėsi Europoje ir turėjo labai gerą pasisekimą.

Trumpą žodį tars Balfas Centro v-bos pirmininkė, žinoma visuomenininkė Marija Rudienė.

Po koncerto bus vakarienė — susipažinimas su choro nariais Bilio Pakšto salėje (2801 W. 38th St.).

Visus Chicago ir apylinkių lietuvius Balfas maloniai kviečia koncerte ir susipažinimo vakarieneje dalyvauti. (aj)

• **Keramikės Eleonoros Marčiūlionienės** keramikos darbų paroda įvyks Chicagoje Jaunimo Centro mažojo salėje (buvusioji Čiurlionio galerijoje) gruodžio 7 d. ir tęsis iki gruodžio 15 d. E. Marčiūlionienė yra pedagogė ir viena iš iškiliausių mūsų lietuvių išveivioj keramikos atstovė. Ji yra sukurusi darbų religine tema, lietuvių liaudies motyvais ir gamtos temomis. Paroda atidarys Balfas Centro valdybos pirmininkė ir lietuviško meno globėja MARIJA RUDIENĖ. Kiekvienas atsilankęs į parodą atidarymą bus apdovanotas keramikos suvenyru. Parodos atidarymas bus gruodžio 7 d. 7 val. vakaro. Jos kūrybos darbų bus galima pamatyti ir įsigyti.

• **Prel. V. Mincevičiaus** Romoje pastangomis išėjo italų kalba knygutė: "SIBERIA: cimitero del popolo lituano" (Sibiras: lietuvių tautos kapinynas). Tai yra rinkinys 1940-1941 metais deportuotųjų lietuvių palidijimais: Jono Kreivėno, Stefanijos Rūkienės, dr. Mykolo Devenio, Onos Prunskienės (kun. Juozo Prunskio motinos), Petrė Bagdonienės ir kt. Knygutė baigiama šiuo Sibiro lagerio kalinių Kūčių aprašymu. Žada išeiti panaši knygutė apie antros okupacijos metu išvežimus.

• **Dail. A. Krivicko**, Vasario 16 gimnazijos mokytojo, kūrinių paroda buvo suruošta Heidelberge, V. Vokietijoje nuo spalio 26 iki lapkričio 15 d. Vokiečių spaudoje apie šią parodą davė plačias palankias recenzijas.

Tie trys vyrai iškėlė Lietuvos vardą visame pasaulyje: latvis ROBERTAS BRIEZE, pranešęs apie Simo Kudirkos šuolį į laisvę ir brutališką jo grąžinimą sovietams, SIMAS KUDIRKA, didvyriškai laikęs Lietuvos okupuotą sovietų teisme ir VACLOVAS SEVRUKAS, išnešęs Simo Kudirkos pareiškimus teisme į laisvę, pirmą kartą viens kito nepažindami susitiko New Yorke Kultūros židinyje š.m. lapkričio 15 d.

L. Tamošaičio nuotrauka

Trys vyrai iškėlė Lietuvos vardą visame pasaulyje

New Yorko lietuviai lapkričio 15 d., Kultūros židinyje iškilmingai pagerbė Simą Kudirką buvo maloniai nustebinti, kai buvo pristatytas ir kitas tik išvakarėse išlėjęs į JAV žemę, Vilnių palikęs birželio mėnesį ir iki šiol gyvenęs Romoje, Italijoje lietuvių globojamas Vaclovas Sevrukas, 34 metų amžiaus.

Jis yra tas, kurio rašoma mašinėle buvo surašyti Simo Kudirkos parodymai teisme ir kuriam teko uždavinys juos nuvežti į Maskvą perduoti į laisvojo pasaulio spaudos rankas. Vėliau Simo motinai bandė padėti vykstant į Maskvą išvykimo popierių tvarkyti, bet buvo sulaikyti.

Jis yra, jo žodžiais tariant, surusintas lietuvis, kurio senelis dar caro laikais ištremtas į Sibirą, o tėvas, kai tik pasitaikė proga 1945 m. grįžti į Lietuvą su šeima, tar naudamas 16-toj lietuvių divizijoje. Vaclovas puikiai kalba ir rašo lietuviškai.

Jis 1968 m. baigė rusų kalbos literatūrą Vilniaus u-te, būdamas 28 m. Gi 1963 m. universitete buvo susidaręs studentų jaunų marksistų būrelis, kuriame būdavo svarstoma galimybė sukurti naują komunistų partiją, nes toji-esanti labai daug prasižengia tiesai. Už tai būvau traukiamas ir aš į saugumą tardymams, už ką ir pašalino iš u-to, sako jis.

Tada aš pajutau, kad man reikia daugiau mokslo ir patyrimo, kad mano gyvenimas turi eiti dviem kryptimis, — sako Vaclovas. Išaiškyti savo tikrąjį veidą ir rodyti oficialų veidą, nors tie dalykai iš esmės nesuderinami. Bandžiau dar derinti,

bet neilgam. Pasiekiau to, kad 1966 m. gražioji universitetai ir, norėdamas siekti mokslo, tuos du kelius derinau. Galėjau dalyvauti komjaunimo veikloje grynai oficialiai, bet vis stengiausi į tą oficialią veiklą įnešti ir dalį tikro gyvenimo pulso. Iš dalies man tai patsisekė, — sako jis, daug komjaunuolių man pritardavo ir užsidedavo naujom idėjom, bet griežtėjant ideologinei kontrolei po Chruščiovo nuvertimo, tą mano siekimą ištiko galas. Meno mlytojų klubas 'Katarsis', kuriame buvo tas mūsų siekimas įkūnytas, buvo išvaikytas, kaip neva nereikalingas tarybiniam jaunimui.

Tuo metu aš dirbau mokslo akademijoje sociologu tyrimų srityje ir partijos komitetas pranešė darbdaviams, kad "jūsų darbuotojas Vaclovas Sevrukas nukrypsta nuo tiesios linijos, — pasakojo jis. Kadangi aš ir savo darbe bandžiau dirbti ne vien todėl, kad išlikti tarnautoju, bet kad mano darbas neštų naudos ir visuomenei, todėl tekdavo ginčytis jau ir moksliniais klausimais, kas privedė prie to, jog mane atleido iš darbo. Nuo tada žaidimo eiti dviem keliais jau negalėjo būti. Aš dar stengiausi išlaikyti savo oficialų veidą, bet dėstydamas marksistinę filosofiją u-te, studentams sakiau ne tik tai, ką programa liepė, bet ir nagrinėjau gyvenimo problemas. Paskaitose naudojau daug 'samizdat'o' literatūros, duodavau paskaityti "Naujoji klasė" Jillo jugoslavo rašytojo. Studentai neįsivėnė.

Kai aš buvau 1971 m. gruodžio 5 dieną Maskvoje dalyvauti demonstracijoje, kur buvo ir A. Sacharovas, tai grįžęs į Vilnių savo paskaitoj studentams detaliai papasakojau apie tą demonstraciją. Jos tikslas buvo išreikšti pagarbą tarybinei konstitucijai ir karta reikalavimas, kad valdžia ta konstitucija vadovautųsi. Mi nutės tylą buvo pagerbtos aukos, kenčiančios dėl valdžios nesilaikymo konstitucijos.

1972 m. sausio 15 d. areštavo. Tai buvo visasąjunginė akcija tikslu užkirsti kelią Maskvos einamųjų įvykių kronikai, kur buvo skelbiami faktai apie politinius procesus, apie kalinių gyvenimą, religijos persekiojimus ir trumpa 'samizdat' literatūra. Į ją įeidavo ir kro-

nės. Sekančią dieną parašiau partijos centro komitetui pareiškimą, sveikindamas Tarybinės Sąjungos laimėjimus tarptautinėje politikoje ir pradėjau vaidinti ligonį.

Tokia taktika padėjo man gauti bendro tipo ligoninę ir ten prabūti minimalų laiką 7 ir pusę mėnesio. Kaip 'patsveikusi' mane išleido. Iš kart nuvažiavau į Maskvą užmegsti vėl kontaktų su disidentais. Kai grįžau saugumas mane iškviatė ir pasakė, kad ši kartą mane visai nuo gyvenimo izoliuos. Tada aš pradėjau galvoti apie galimybę imigruoti, nes nebegalėjau gauti darbo savo profesijoje. Gerų žmonių pagalba man pavyko atvykti į Austriją ir vėliau kitur, kol pagaliau pasiekiau JAV. Ir aš manau, kad saugumas to ir norėjo, kad tariau humanišku metodu apvalyti kraštą nuo pavojingo elemento. Gavus man leidimą džiaugėsi ir giminės gavę ramybę, nes mano įtarinėjimai suteikdavo jiems daug rūpesčių ir problemų.

Vykdamas į tremtį galvoju ir tebesu tos nuomonės, kad mano pareiga nepamiršti draugų ir Lietuvos rūpesčių — kova už religiją ir tautiškumą, — baigė pasakojimą Vaclovas Sevrukas.

Su Simu jis susitiko pirmą kartą čia Simo pagerbimo vakare New Yorke. Jo nuvežtą Maskvon Simo teismo parodymą saugumas rado pas Petrą Ikirą istoriką, surusėjusį žydą. Jie nuvežė tą kopiją į Vilnių ir identifikavo, kad spausdinta buvo ant Vaclovo rašomosios mašinėlės, bet tardomas nepripažino, nes įrodė, kad mašinėlė buvo ne vienoje rankose.

Be to, sako jis, kad Simo laikysena teisme buvo sužavėtas jaunimas. Lietuvoje žinojo, kad Nixonas kaltininkus nubaudė, kad lietuvią demonstruoja ir tai maloniai teikė ypač jaunimui.

Ir štai dabar, rašant šias eilutes Vaclovas paskelbęs bado streiką jau iš Romos vykdamas, badauja jau septintą dieną ir mano testai iki 30 dienų, gruodžio 10 d., kada buvo paskelbta žmogaus teisių deklaracija, nors vietos veikėjai atkalbinėja.

(EČ)

PRASMINGA KALĖDŲ DOVANA

Tai Lietuvių Fondo išleisti Lietuvos 3-jų prezidentų ir karaliaus Mindaugo medaliai. Kai šiandien yra viskas labai pabrangę, medalius galite gauti sena kaina, būtent: 3-jų prezidentų — \$10.00 ir Mindaugo — \$12.50. Medalių dėžutė — \$2.50. Užsakant paštu, pridėti 75 c. pašto išlaidoms. Adr.: L. F., 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Illinois 60629.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:	
7½%	— 4 metų su \$1,000, minimum.
6¾%	— 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6½%	— 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.
Juozas Gribauskas, vedėjas

Simas Kudirka su žmona tarp Clevelando skautijos.

J. Garlos nuotrauka.

Simas Kudirka su žmona tarp čiurlioniečių.

J. Garlos nuotrauka

■ Laiškai Dirvai

DĖL DANUTĖS JANUTIENĖS LAIŠKO

Lapkričio 6 d. buvau gerokai nustebinta Danutės Janutienės laišku, kurį ji adresavo Dirvai. Nors tą laišką Danutė Janutienė pavadino "Liūdna skaityti", ji ne liūdi, bet kariauja... su Pogrindžiu! Ji puola Pogrindžio straipsnį, kuris pavadintas "Kapsukiniai lituanistai". Kartu, Danutė Janutienė puola ir sovietinę spaudą, kuri nesiskaito su faktais ir taip iškraipo žmonių pareiškimus, kad "žmogus pats savęs atpažinti negali".

Keistoka, kad laiško rašytoja neatsikerta V. Reimerio laikraštui, kuris, kaip ji tvirtina, "iki neatpažinimo iškraipė jos pareiškimus", bet puola Pogrindį,

kurio straipsnis nei vieno "kapsukinio lituanisto" nė vardu nepavadinė. Ir kas gi galėjo žinoti, kad nežinomi veiksniai įpareigojo Danutę Janutienę kalbėti jų vardu ir ginti jų labai jau gudrų ir tikrą patriotizmą! "Laisvosios Lietuvos" rašytojas atvirai pavadino Danutę Janutienę "kapsukinių lituanistų politruke"! Puldama Pogrindį, kuris yra humoro ir satyros pulapis, gal net neturėjęs omenyje Danutės Janutienės asmens, ką dabar atsakys ji raštams, kur jos vardas linksniuojamas?

Ji tvirtina, kad bolševikinei indoktrinacijai visi kursantai buvo labai atsparūs, o ir iš viso, į kursus vy-

ko lietuvybės pasisemti. Tuo tarpu vienas kursantas bematant buvo išvytas iš Vilniaus, vos jis prasitarė be didesnio respekto bolševikų adresu. Tai reiškia, kad likę kursantai buvo labai santūrūs ir lojaliai okupantui nusižeminę. Koks tokių jaunuolių skirtumas nuo narsių lietuvių jaunuolių, kurie Kauno gatvėse demonstravo Kalantos žuvimo dienomis! Reiškia, greta tos tariamos lietuviybės, išeivijos jaunimas (iki 40 metų amžiaus) mokėsi Vilniuje veidmany-

bės, susiderinimo su blogiu, taikėsi šypsotis tiems, nuo kurių naganų jų tėvai bėgo po bombomis į laisvę! Tokia kaina ir lietuviybė nėra lietuviybė, bet šliaužti amato šliaužti purve mokymasis. Iš kursų dėsytųjų sarašo matyti, ten buvo tokių, kurie turi ryšį ir su saugumiečiais...

Danutė Janutienė nedementuoja Gimtojo krašto kraipymų, o puolimą reikėjo laiku nukreipti tuo adresu. Gimtojo krašto melų nedementavimas yra priėmi-

mas jų už gryną piną. Ana va, spalio 24 dieną V. Reimerio lapelis paskelbė: "kursantai pabrėžė, kad būtų norėję plačiau susipažinti su mūsų politiniu gyvenimu, su pagrindiniais tarybinės santvarkos principais".

Laikraštukas užtikrina, kad sekančiais metais panašios paskaitos bus įvestos. Tai lituanistikos kursų pavertimas bolševikinės agitacijos kromeliu. Bet ar šito pagėdavo kursantai? Ar Gimtasis kraštas "iškraipė faktus", kaip tvirtina laiško autorė, "iki neatpažinimo"? Ar ne jos dabar, kaip kursų seniūnės, pareiga, dementuoti prasimanymą ir melą. Ji žada gabenti kitais metais į "Kapsuko" universitetą visą savo šeimos ratelį. O V. Reimeris organizuoja ten bolševikinio "švietimo" kursus!

Mums atrodo, kad Danutė Janutienė netikru adresu mojuoja savo kumščeliais. Gimtojo krašto politvadovų nuomone, ji naivi persona, kuriai jie ir toliau galės akutes mulinti ir arabus pūsti.

Geriausiais jei Danutė Janutienė pamėgintų diskutuoti su Danguole Kviklyte, kuri Vilniuje buvo, padėti matė, tikrą vaizdą supratė ir atgal pas mus sugrįžusi, viską atvirai išdėstė. Tokius debatus netikėtai išeivija, bet ir Vilniaus kursų dėsytajai sektų su dideliu dėmesiu.

B. Tursienė

DĖL LIETUVIŲ FONDO

Malonėkite atspausdinti ši mano atvirą laišką LF Tarybos pirm. Dr. J. Valaičiui, V-bos p-kui Dr. A. Razmai.

Dirvos 83 nr. judu pasirašydami painformavote lietuvišką visuomenę apie LF finansinį stovį ir pasakėte: Galvojant apie LF reikia žinoti, kad LF yra išeivijos lietuvių kraštis atsikursiančiai laisvajai nepriklausomai Lietuvai!

Ir kaip gali tą žinoti, jei tik Ponai Pirmininkai taip čia parašė? Kodėl to nėra LF istatuose? Kodėl LF ist. 35 paragrafas šį mūsų "kraštį" atiduoda neatšaukiamam trešui (Amerikos).

Kodėl Ponai Pirmininkai užuot padailintai rašius, nepasirūpinat LF istatus artimiausiame visuotiniame suvažiavime surašyti taip, kad atsikūrus nepriklausomai

Lietuvai LF pagrindinis kapitalas padovanojamas -- Lietuvai.

Jei taip įstatai seniau būtų parašyti, tai LF milijonas seniai būtų surinktas.

Alfonsas Burneika
New Britain, LB-nės
LF buvęs igaliotinis

SV. METŲ MINĖJIMAS

A. L. R. Kat. Federacija, New Yorko apskritys ruošia šventųjų Metų minėjimą š. m. gruodžio 1 d., 4 val. p. p. Kultūros židinyje, New Yorke.

Ta proga kalbės mokytojas Antanas Masionis. Meninę programą atliks solistė Audronė Simonaitytė iš Chicago, Bostono Vyrų Sekstetas, vad. muz. Julius Caidelio ir klarnetistas Viktoras Prišgintas. Solistei Simonaitytei ir klarnetistui akompanuos muz. Albinas Prišgintas.

• Dr. Česius Kūras išrinktas Amerikos ir Kanados LF Bičiulių Centro Valdybos pirmininku. Neseniai išrinkta LF Bičiulių Centro Valdyba lapkričio 17-tą pasiskirstė pareigomis: dr. Č. Kūras — pirmininkas, M. Petrulienė ir J. Urbonas — vicepirmininkai, A. Velavičius — sekretorius, A. Petrulis — išdėstas, V. Barisas — valdybos narys ir V. Paliūnas ir U. Rociūnas — biuletenio redaktoriai.

• A. J. Weisbecker, Floridoje, atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 12 dol. Ačiū.

• Kun. Jonas Žvirblis, didelis ne tik spaudos, bet ir visų lietuviškų reikalų rėmėjas, iš Grand Rapids, Mich. rašo, "Gal LB Spaudos Vajus turėtų atkreipti dėmesį, kaip lietuviškas laikraštis galėtų žavingai atkreipti mūsų jaunimo akis, pripilti į jų širdis lietuviškus jausmus".

WANTED EXPERIENCED FINISH REPAIRMAN

Full time. Paying top wages, and have ideal working conditions. Paid vacations, & other benefits. Working 45 hours per week.

HEKMAN FURNITURE CO.
1400 BUCHANAN SW
GRAND RAPIDS, MICH.
616-452-1411

An Equal Opportunity Employer (86-92)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

NURSES

READY FOR A CHANGE?

We are looking for RN's and LPN's willing to relocate in Morganton. Our hospital is a new Friesen designed facility a little different from a conventionally designed hospital.

We have:

- UNIT DOSE DRUG SYSTEM
- NO WARDS
- NO NURSING STATIONS
- NO MEDICINE ROOMS
- NO LINEN CLOSETS
- NURSES SERVERS
- TOTAL PATIENT CARE ASSIGNMENTS
- MORE PATIENT CONTACT
- LESS PAPER WORK

Good starting salary. Differential for evening and night shift. Liberal personnel policies and fringe benefits.

Apply call or write to: Personnel Dept.

GRACE HOSPITAL

MORGANTON, N. C. 28655

704-437-454 (88-89)

Daug rankų didelę našą pakelia

VYT. ALANTAS

Žodis tartas minint Antano Smetonos 100 m. nuo jo gimimo ir 30 m. nuo jo mirties sukaktį Chicagoje, 1974 m. spalio 6 d.

AR A. SMETONA BUVO KONTRAVERSINĖ ASMENYBĖ

Kalbant apie didvyrius, mums visada krinta akysna jų besiblaškas gyvenimas tarp žemumų ir aukštybių, anot amerikiečių, up and down. Toks buvo ir Lietuvos pirmojo bei paskutiniojo prezidento Antano Smetonos gyvenimas ir karjera, nunešusi ji iš mažo žemio ūkininko trobelės iki valstybės prezidento kėdės ir net iki Tautos Vado aukštybių. Jo biografijos faktai yra gan rūpestingai suregistruoti L.E. XXVIII tome, bet, aišku, tai tik biografiniai griaučiai, kuriuos tik ilgainiui istorikai užpildys. Yra jo gyvenime paliktų "duobių", kurioms nušviesti reikės atskirų studijų ir, po teisybei, gal šiandien dar būtų per anksti kalbėti apie kai kuriuos dalykus dėl istorinės perspektyvos sto-

kos, o, antra vertus, mums, jo gadinės liudininkams, sunku, o gal ir visiškai neįmanu nusikratyti jo veiklos paliktais išpūdziais bei atsiminimais, nors reikia pabrėžti ir tai, kad didžiulius žmones mes dažniausiai vertiname ne pagal kažkokius objektyvius mastus, o pagal savo asmenines simpatijas, politines pažiūras bei ideologinius polinkius. Jei aš nebūčiau Smetonos pažinojęs iš arčiau, gal šiandien jo politinę veiklą vertintčiau, kaip jo šalininkas, t.y. teigiamai ir net idealizuojamai, arba kaip jo priešininkas -- neigiamai ir net smerkiamai, bet arčiau jį pažinusiems, jo kaip valstybininko ir žmogaus vaizdas pasiliko atmintyje labiau gyvenimiškas, kasdieniškas, sakyčiau, labiau detalus. Juk paveikslas vienaip atrodo iš arti, kitaip -- iš tolo. Kiekvienas iš mūsų apie žymius žmones susidarome nuomonę individualiai.

Šiaip ar taip, iš visų Lietuvos pirmosios XX amžiaus pusės valstybės vyrų giliausiai įstrigo mūsų vaizduotės ir atmintin Antano Smetonos paveikslas. Tą patį pasakytina tiek apie jo iš-

vaizdą, tiek apie jo veiklą.

Kalbant apie garsiusius vyrus nieko nėra lengvesnio, kaip kad išidealizuoti ir iškelti padangėna jų darbus. Man rodos, kad tai yra klaida. Garsius žmones galima ir, sakyčiau, reikia vertinti kritiškai, bet jų nuopelnų, jei tokių iš tikrųjų būta, iš istorijos puslapių neišbrauksime ir jų aureolės nebeaptėkime. Jei veikėjas tikrai bus nusipelnęs tautai, jokia kritika jo nuo garbės pastovo nenuvers. Didvyrio darbai ir nuopelnai kalba patys už save.

Pastebėtina ir tai, kad įžymieji žmonės labai dažnai, jei ne visada, vertinami kontraversiškai. Mūsų istorijoje tokių pavyzdžių irgi netrūksta. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, kun. Antanas Strazdas, Dr. Jonas Šliupas ir daug kitų savo laiku buvo kontraversiški asmenybės. Lietuvos monarchai iki Liublino unijos irgi laikytini kontraversiniais. Kontraversija glūdi pačioje žmogaus prigimtyje.

Kalbant apie Antaną Smetoną, dar ir dabar po 30 metų nuo jo mirties tūlas mūsų tautietis ji tebekritikuoja ir net tebesmerkia, nors dau-

gumas tebeimi jį pagarbiai ir teigiamai vertina jo palikimą. Reikia pastebėti ir tai, kad jo priešininkų pažiūros pamaži keičiasi ir paskutiniausiais laikais yra gerokai sužvelnėjusios. Ypačiai pabrėžtinas tas faktas, kad nieko Smetonai nepriklauso kaip kultūrininkui, visuomenininkui, mokslininkui ir žurnalistui -- tiek jo draugai, tiek, priešininkai jį vertina teigiamai, bet vaizdas keičiasi, kai išeina kalba apie jį, kaip politiką ir jo sukurtą autoritetinę santvarką po 1926 m. perversmo. Nuo tada jo vardas pateko į karštą kontraversijos ugnį ir, sakau, dar ir šiandien tūlas tautietis nesuvaldo savo prasiveržimų ir negali dovanoti, kad Smetona "pažeidęs demokratinį procesą". Tad, sakyčiau, žiūrėti į prezidentą Smetoną kaip kontraversinę asmenybę reikėtų su dideliu rezervu.

PRIE ABSOLIUTINĖS DEMOKRATIJOS LOPŠIO

Per visą savo istoriją niekad nesivaldžiusi demokratiškai, Lietuva pirmąkart pasiskelbė demokratine respublika 1920 m. susirinkus Steigiamajam Seimui. Neturėdama jokių demokratinų tradicijų bei patyrimo, Lietuva iškart pasišovė būti demokratiškiausia iš demokratiškiausių valstybių, kitaip sakant, pasišovė įgyvendinti

absoliutinę demokratiją. Palyginant būtų galima tarti, kad istorija mus tada išstūmė į sceną ir liepė vaidinti veiklą be jokio teksto ir repetitijos, kitaip sakant, viską improvizuoti nuo a iki z. Politiniai padėčiai konsoliduoti, organizuoti valstybės aparatui, karo padariniams šalinti, finansams tvarkyti, naujosios valstybės sienoms ginti ir su vidaus priešais kovoti reikėjo tvirtos, energingos, pastovios, intelektualios pajėgos ir svarbiausia sugebancios dirbti bendrą darbą vyriausybės, bet kaip tik to pastovumo ir bendro sutartinio darbo trūko. Valdydamos Lietuvą 22 partijos, užuot rūpestingai globojusios ir supusios naujosios demokratijos lopšį, labiau rūpinosi išpešti iš jos sau naudos, pasinaudamos naujagimės silpnybe. Aišku, aš čia nemanau kaltinti partijų, nes galų gale politinių partijų tokia prigimtis, kad jos turi rūpintis atstovaujamos grupės interesais, aš tik noriu pasakyti, kad valstybei būna praeitina kai kurios partijos savo grupių reikalus pastato aukščiau už valstybės interesus.

Kažkas panašaus atsitiko tuometinėje Lietuvoje. Anot vaizdingo amžino atminimo Adomo Jakšto pasakymo, kad Lietuvą valdą maždaug 100 karalių -- tiek buvo Seimo atstovų, susiskirsčiusių į

22 partijas. Tad kai tie karaliai ėmė taip karštai ginti savo reikalus prie demokratijos lopšio, naujagimė ėmė sirgti. Tad gal ir nieko nuostabaus, kad per keletą pirmųjų nepriklausomybės metų Lietuva, atsisėdusi demokratijos mokyklon, išgyveno atgavusios laisvę tautos entuziazmą ir pirmuosius demokratijos nusivylimus. Pagalios reikia pasakyti ir tai, kad, gyvendami nuošaliau nuo piktų kaimynų, mes gal būtume sėkmingai išgyvenę begimstančios demokratijos trukčiojimus ir gražiai įsikūrę demokratinėje santvarkoje, nesgi lietuviams netrūksta sumanumo, fantazijos ir iniciatyvos, bet, deja, geopolitinė padėtis tam nebuvo palanki.

Tautos istorijos posūkiai neįvyksta savaime: juos iššaukia gyvenamosios gadinės aplinkybės. Tauta pasiryžusi eiti pažangos keliu ir susirūpinusi savo saugumu, kartais privalo pašalinti iš savo kelio kliūtis, trukdantias jai siekti savo tikslo. 1926 m. pribrendo laikas reformoms: buvo padarytas perversmas, ir atsikūrusios Lietuvos istorija pakrypo kita linkme.

(Bus daugiau)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

SIMAI TU LAISVAS -- LAISVA BUS IR LIETUVA

REPORTAŽAS ANTANO JUODVALKIO IR KAZIMIERO POCIAUS

Praeitą savaitgalį (1974 m. lapkr. 16-17 d.d.) chicagiškiams buvo reta, nepakartojama šventė. Iš pat ankstyvo ryto daugelis ruošėsi vykti pasitikti laisvės simbolio mūsų mielo tautiečio Simo Kudirkos ir jo šeimos, atvykstančių iš New Yorko į Chicago. Simas Kudirka savo nepavykusių šuolių į laisvę prieš keturis metus, taip įjautrino mūsų tautiečius, kad visi norėjo pamatyti tą drąsų, kuris teismo posėdyje išdrįso pareikalauti ne sau, bet savo pavergtai tėvynei Lietuvai laisvės. Jo reikalavimas Lietuvai laisvės pasklido po visą pasaulį ir išugdė tokią spaudimą, kad nebeatlaikė ir Krem-

liaus mūrai. Simas Kudirka atgavo laisvę sau ir savo šeimai. Tikėjime, kad nebetoli diena, kai ir visa Lietuva atgaus laisvę.

Į O'Hare aerodromą nuvyko tik Simui sutikti komiteto pirmininkai ir keletas foto ir laikraščių reporterių. Sutiko ALTos pirm. dr. K. Bobelis su žmona, kongresm. R. Hanrahan, PLB pirm. inž. Br. Nainys, BALFo pirm. M. Rudienė, T. Blinstrubas, dr. J. Valaitis, K. Pocius, Paškus, A. ir O. Juodvalkiai ir kt.

Išlipusius iš lėktuvo Kudirkus šiltai pasveikino dr. K. Bobelis, o M. Rudienė prisegė po gėlę. Iš New Yorko atskrido Simas Kudirka,

žmona Genė, duktė Lolita ir motina Marija Šulskienė (Kudirkų sūnus buvo paliktas Paeglių namuose). Jūs atlydėjo VLIKo pirm. dr. K. Valiūnas ir latvis dr. R. Paegle su žmona Gražina.

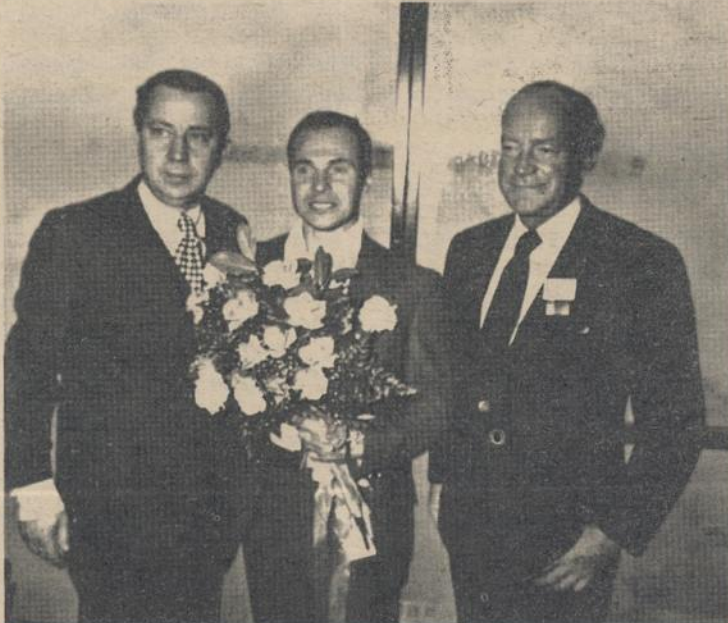
Persimetę vienu kitu žodžiu visi išskubėjom į Midway aerodromą, kur buvo ruošiamas Kudirkams platus priėmimas. Kudirkai, pirmininkų lydimi nuskrido helikopteriu, o kiti vykom mašinomis.

Simo Kudirkos ir šeimos priėmimas Sharkos restorane. Prie garbės stalo iš dešinės: Marija Šulskienė, vysk. V. Brizgys, Simas Kudirka, gen. kons. J. Daužvardienė, Genė Kudirkienė, duktė Lolita Kudirkaitė ir kt.

Laukiant helikopterio. Iš kairės: R. Hanrahan, O. Juodvalkytė, A. Juodvalkis, Simas Kudirka, M. Rudienė, D. Bobelienė ir T. Blinstrubas.

Simas Kudirka spaudos konferencijoje Midway aerodrome: Altos pirm. dr. K. Bobelis, Simas Kudirka, Vliko pirm. dr. K. Valiūnas.

Dalis pobūvio dalyvių. Iš kairės: D. Bartkuvienė, J. Jurkūnas, P. Bučas, M. Rudienė, L. Šimutis, D. Bobelienė, Šimaitis, dr. K. Valiūnas, dr. V. Dargis, T. Blinstrubas ir kun. A. Stašys.

Genė Kudirkienė ir duktė Lolita Kudirkaitė lydimos dr. K. Bobelio ir Dirvos bendr. A. Juodvalkio.

Marija Rudienė sega gėlę Marijai Šulskienei. Iš kairės: B. Nainys, dr. K. Valiūnas, Genė Kudirkienė, Marija Šulskienė, M. Rudienė, kongr. R. Hanrahan.

Simas Kudirka ir šeima sutinkami O'Hare aerodrome, Chicagoje. Iš kairės: Vliko pirm. dr. K. Valiūnas, kongr. R. Hanrahan, T. Blinstrubas, Balfo pirm. M. Rudienė, Altos pirm. dr. K. Bobelis, Lolita Kudirkaitė, A. Juodvalkis, Genė Kudirkienė, O. Juodvalkienė, Simas Kudirka, Marija Šulskienė ir PLB pirm. B. Nainys.

Algirdas Budreckas

NEMARIAJAM SIMUI

Užguitas, pavargęs nelaisvėje Simas
Pabėgt pasiryžo į laisvės dausas.
Ant denio paplūdo nekaltojo kraujas
Ir taškės į jūros bangas.

Statula stebėjo su laisvės žibintu,
Kai laisvės vis Simas maldavo.
Jo veidas pasruvęs krauju —
Barbarų jis muštas dejavo.

O laisvojo krašto jūreiviai,
Nedrįso užstot, ar padėt.
Jie sekė, kaip šaltos statulos,
Beširdžiai, be lūpų prabilt.

Baltija mūs brangi, nemarioji,
Tu motina mūsų vaikų.
Sūnui tavo nesuteikta laisvės,
Bangos šėlsta su Simu kartu.

Kančioms, mirčiai išduoto Kudirkos,
Mūsų ainiai nepamirš niekad.
Jis liks mūsų stiprybės šaltinis,
Už Trispalvę ir laisvę tautos.

MIDWAY AERODROME

Atvykus į Midway, radome aerodromo koridorius ir išėjimo aikštes perpildytas Chicagos lietuviais. Jūsų korespondentui nepavyko prisiurti prie pagrindinės aikštės, kurioje vyko spaudos ir televizijos konferencija. Čia buvo visų didžiųjų

televizijos kanalų ir dienraščių reporteriai ir kviestiniai svečiai. Spaudos konferenciją vedė kongresmanas R. Hanrahan. Jis paryškino S. Kudirkos kovos prasmę ir iškėlė laisvės reikšmę. Šiltais žodžiais K. Bobelis, Br. Nainys ir pats Simas Kudirka dėkojo kongr. R. Hanrahanui už jo pastangas ir ištvėrmę vaduojant Simą iš komunistinės vergijos. Spaudos konferencijoje atsakinė-

(Nukelta į 6 psi.)

Vladas Adamkus kalbasi su A. Rėklaičiu.

Bendras spaudos konferencijos vaizdas. Prie mikrofonų kalba Simas Kudirka.

O. ir V. Šimkai įteikia S. Kudirkai tūkstantinę. Iš k.: G. Kudirkienė, gen. kons. J. Daužvardienė, O. ir V. Šimkai, Simas Kudirka ir vysk. V. Brizgys.

Simai Tu laisvas...

(Atkelta iš 5 psl.)

jo pats Simas, o vertėja buvo Marija Rudienė.

Simo žodžiai minios dažnai buvo pertraukiami valiovais ir skardavimais (valio Simas, thank you Mr. Hanrahan ir pan.). Minia buvo labai susijaudinusi ir gaudė kiekvieną Simo žodį. Spaudos konferencija užtruko apie dvi valandas.

Pabaigoje, Simas ir jo šeima su kiekvienu dalyviu pasisveikino rankos paspaudimu. Nors spūstis buvo apmažėjusi, nes dalis dalyvių negalėdami prasimušti iki

konferencijos vietos, buvo išsivaikščioję, bet ir taip praejo tūkstantčiai.

Simo sutikime dalyvavo ir lituanistinės mokyklos. Mergaitės buvo pasipuošusios tautiniais rūbais ir teikė gražų vaizdą. Jaunimas turėjo daug plakatų su labai prasmingais šūkiais. Tarpe kitų, stambiomis raidėmis buvo

WELDER—LAYOUT

Must be experienced in structural layout. Days. Full time, 55-60 hours. Only experienced need apply. U.S. Welding & Fabricating, 8609 Stone Rd., independence, Ohio 216-524-3800. (86-92)

išrašyta: SIMAI, TU LAISVAS — LAISVA BUS IR LIETUVA.

PRIĖMIMAS SHARKOS RESTORANE

Vakare buvo priėmimas Sharkos restorane organizacijų vadovams, lietuviškos spaudos atstovams ir kviestiniams svečiams. Prie garbės stalo susėdo: gen. kons. J. Daužvardienė, Simas Kudirka, vysk. V. Brizgys, Marija Šulskienė, L. Šimutis, latvis Brieze, M. Rudienė, Br. Nainys, kun. A. Zakarauskas, dr. K. Valiūnas, kun. Trakis, dr. K. Bobelis, K. Bobelienė, Genė Kudirkienė, A. Jurgutis, V. Šimkus, Lolita Kudirkaitė, Balukaitė, dr. R. Paegle su žmona. Pobūviui vadovavo dr. A. Razma.

Vakariene pradėta malda, kurią sukalbėjo klebonas kun. A. Zakarauskas. Prašė Dievo palaimos visai Kudirkų šeimai ir vergaujančiai Lietuvai.

Pirmas sveikinimo žodį tarė Simo Kudirkos tragedijos ant Vigilant laivo liudininkas R. Bireze. (Jam sukeltos didelės ovacijos). Brieze sveikino Simą ir visą Kudirkų šeimą pasiekusius laisvės šalį ir linkėjo toliau dirbti pavergtų tautų išvadavimui.

Marija Šulskienė susijaudinimo ašaroms riedant per išvargusių skruostus, dėkojo visiems už dėtas pastangas išvaduoti Simą iš komunistinės vergų stovyklos. Ji pareiškė: mano ašaros ir maldos, o jūsų vieningos pastangos, padarė tai, kad šiandien visi esame kartu.

Pakviestas prie mikrofono Simas Kudirka, sujudintas aplinkos, džiaugėsi, kad visų sujungtomis pastangomis pavyko ištrukti iš rusiško vampyro nagų. Dėkojo visiems už dėtas pastangas vaduojant jį iš komunistinės vergijos. Nežūrint komunistinės imperijos ginklų ir raketų, viduje sklinda pats didžiausias ginklas — laisvės šūkis, kuris netru-

kus susprogdins geležinę uždangą ir pavergtos tautos išsivaduos. (ovacijos). Reikia visiems vieningai ir sutartinai dirbti, o laisvės aušra jau švytuoja.

Dėkojo visiems lietuviams latviams, estams ir amerikiečiams, kurie prisidėjo prie jo išvadavimo iš pragariskos tamsos ir kančios (ovacijos).

V. Šimkus pasveikino politinių kalinių s-gos, lietuvių rezistencijos ir Laisvos Lietuvos redakcijos vardu. Savo ir žmonos vardu įteikė 1000 dol. čekį. Taip pat, LB Cicero apyl. pirm. A. Markelis įteikė čekį 500 dol.

Dr. K. Bobelis pasveikino Latvijos nepriklausomybės šventės proga ir kvietė vieningai dirbti, kad pavergtos Pabaltijos tautos būtų išvadautos.

Vakaro vadovas dr. A. Razma dėkojo visiems sveikintojams bei šio vakaro dalyviams. Linkėjo Kudirkams gerai isikurti šioje laisvoje žemėje ir isijungti į kovą už Lietuvos išlaisvinimą.

Pasibaigus oficialiai daliai, vakaro dalyviai atskirai kalbėjosi su Kudirkos šeimos nariais ir dalinosi šios dienos išpučiais. Vėliau Simas Kudirka su žmona ir motina atsilankė Lietuvos dukterų baliuje, kur buvo sutikti triukšmingais valiovais ir jam buvo įteikta 1000 dol.

Šis šeštadienis daugelio atmintyje pasiliks, kaip vienas skaidriausių ir džiaugsmingiausių gyvenimo akimirkų.

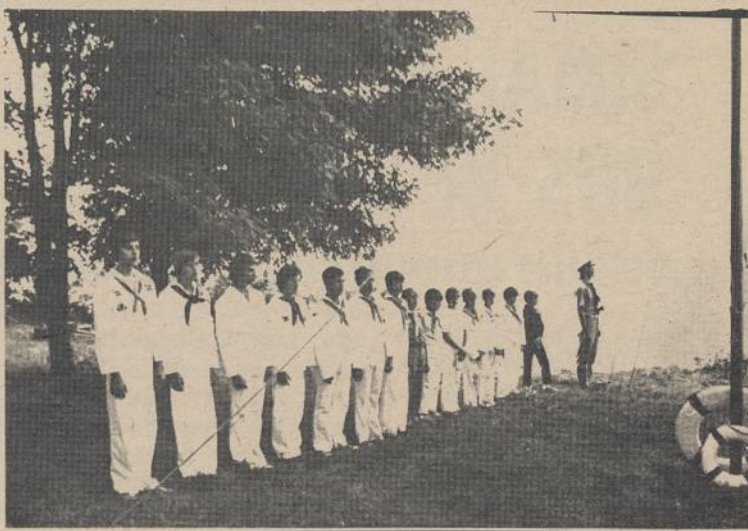
Wanted 1st Class Skilled MACHINE TOOL REBUILDERS

Must be able to scrape. Must know complete machine and tool rebuilding.

Also

JOURNEYMEN MACHINISTS

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Can earn \$10.00 per hour or more. FRED MINGO 216-871-6340 (85-91)

Grupė Clevelando Klaipešos vietininkijos jūrų skautų praeitą vasarą įvykusioje prie Pumatuning ežero stovykloje. V. Bacevičiaus nuotrauka

JŪRŲ SKAUTŲ "KLAIPĖDOS" VIETININKIJA

Po gražios vasaros kada Clevelando jūros skautai turėjo stovyklą, savaitgalio išvykas ir kelias išvykas prie Pumatuning ežero, vėl sugrįžo prie sueigų.

Kaip ir anksčiau sueigos vyksta pirmadieniais Nauj. parapijos salėje.

Vietininkijai vadovauja j. s. D. Kižys, jo pavaduotojas j. ps. A. Narbutaitis, adjutantas valt. B. Kazėnas. Martyno Jankaus būdžių igulai vadovauja jūr. budys vyr. valt. E. Klimas, jūrų skautų kapitono St. Dariaus laivui j. ps. A. Narbutaitis, ir jaunių ir bebrų Simo Kudirkos laivui R. Klimas ir M. Juodišius.

Visi lietuvių kilmės berniukai kviečiami į jūrų skautų eiles nuotaikingai jūreiviškoj nuotaikoj paskaudauti.

• Dail. V. Vaitekūno kūrinii paroda ruošiamą Naujosios parapijos salėje lapkričio 30 — gruodžio 1 d.

• Perkant, ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

WAREHOUSEMEN

Must be able to operate material handling equipment, and be familiar with warehouse operations. 3 years experience required. Apply in Person AMERICAN RUBBER PRODUCTS CO. 692 Alpha Drive Highland Hts., Ohio 44143 (86-90)

WANTED ELECTRICIANS

Journeyman or 8 years related experience \$4.70 per hour, plus overtime, company paid benefits and steady employment. Convenient Northeast Detroit location. Apply Employment Office 9 a.m. to 3 p.m. WOODAL INDUSTRIES INC. 7565 E. McNichols DETROIT, MICH. An Equal Opportunity Employer (83-89)

DIE MAKERS

Experienced in small progressive dies only. Union shop. All benefits. No automotive work. No lay offs. 105 year old company. SUPERIOR SEAL & STAMP CO. 1401 VERMONT DETROIT, MICH. An Equal Opportunity Employer (83-90)

WANTED JOURNEYMEN OR

1ST CLASS SKILLED

ROLL FORM OPERATORS

California company newly incorporated in Gary, Indiana offers exciting ground floor opportunity to aggressive individuals skilled in Roll Form Operations. These experienced Roll Form Mechanics will be capable of Roll set ups, Press and Pre-Notch Operations. They will have the ability to trouble shoot of 14 stand 2 1/2 inch chain driven Roll Formers and train operators.

INDIANA STEEL & TUBE

Box M-848 Gary, Indiana 46401 219-886-1545 (86-88)

NEW PLANT IMMEDIATE OPENINGS FULL AND PART TIME MACHINISTS' MACHINE SHOP FOREMAN MILLING MACHINE OPERATORS TURRET LATHE

Company paid Blue Cross, CMS, holidays, vacation. Apply in person Monday thru Friday 9 a.m. to 4 p.m.

DOSSERT CORPORATION

500 CAPT. NEVILLE DR. WATERBURY, CONN. 07605 (88-90)

N/C SERVICE ENGINEER

Full knowledge of N/C Turning

Experienced in complete machine and control installation.

Excellent opportunities

Call Paul Ross 606-342-8600

YAMAZAKI MACHINERY CORPORATION 8025 Production Dr. Florence, Ky. 41042

An Equal Opportunity Employer (88-90)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAĮ VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED AUTOMATIC SCREW MACHINE SET-UP AND OPERATORS

For DAVEN PORT and BROWN & SHARP Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. 1ST & 2ND SHIFTS

Excellent opportunity, paid holidays and medical plan.

Apply call or write to: PLANT MANAGER

THE BRISTOL SOCKET SCREW CO. 4 PINES BRIDGE RD.

BEACON FALLS, CONN. 06403 203-888-0504 (85-94)

PIPE FITTER

Must be Journeyman or Equivalent and be able to work any shift. Excellent benefits and working conditions. Apply:

CHAMPION SPARK PLUG CO. 20000 Conner Ave., Detroit, Mich. 48234

An Equal Opportunity Employer (86-88)

TIME FOR A CHANGE

Prefer a small organization with a personalized atmosphere. See us.

We have an immediate opening for 2nd Shift Supervisor. Applicant should be experienced on Draper looms with Unifil.

We also offer training for weavers and loom fixers. When fully trained, the job pays \$4.00 for loom fixer & \$3.50 for weaver. Premium for working 2nd shift 15c per hour, for 3rd shift 30c per hour.

We offer a steady job and excellent benefits. Successful trainees will be sent to Draper for advance training.

Call collect (201) 859-6400 as for Leo Beland Weekdays 8 a.m.-12 Noon or 1-5 p.m. (85-88)

WANTED JOURNEYMAN or 1ST CLASS SKILLED MAINTENANCE MACHINISTS

Must be fully qualified to operate engine lathes, milling machines, shaper and other usual machine shop equipment.

Required to do general maintenance work in the plant.

Steady employment with regular overtime. Good hourly rate plus excellent fringe benefits and pleasant working conditions.

Apply in Person:

HAMPDEN PAPERS, INC. 100 WATER ST., HOLYOKE, MASS. 01040 (85-88)

DRAFTSMEN, M/W

...DESIGNERS
...LAYOUT DRAFTSMEN, M/W
...INTERMEDIATE DRAFTSMEN, M/W

Positions now available in the following areas:

PIPING PROCESS LAYOUT

Looking for experienced Draftsman M/W

Excellent salaries. Benefits include company paid Dental and Pension plan and a full tuition refund program as well as normal benefits program.

Presently scheduled overtime

CALL (201) 262-8900, EXT. 291

JACK ALLEN, Employment Manager

E. 49 Midland Ave., Paramus, N. J. 07652

An Equal Opportunity Employer (86-88)

JAV LB Krašto Valdyba išleido lietuviškų dainų rinkinį — DAINOS CHORAMS. Jame yra 61 daina mišriam, vyrų, moterų ir lygių balsų chorams. Dainos naujos, įvairios ir tinkamos įvairaus pajėgumo chorams, lituanistikos mokykloms ir jaunimo organizacijoms.

DAINŲ CHORAMS rinkinys yra naudingas ir muzikos besimokantiems, nes daugeliui dainų yra pridėtas akompanimentas. Jį, kaip retą šios rūšies leidinį, pravartu visiems įsigyti, arba, kaip vertingą kalėdinę dovaną, padovanoti tiek saviesiems, tiek muziką besidomintiems svetimiesiems.

DAINŲ CHORAMS kaina yra žema. Bent 10 darbo knygų perkantiems chorams, mokykloms ir jaunimo grupėms vienos knygos kaina tik 3 dol. Kitiems — 5 dol. Siūtinės knygos kaina — 6 dol. Platintojams duodama patraukli nuolaida.

Užsakymus, čekius ar "money order" galima siųsti panaudojant šią atkarpą:

V. Šalčiūnas Data _____
418 Main Street
Delran, N. J. 08075

Siunčiu \$ _____ čekį money order ir prašau atsiųsti _____ darbo siuntinių knygų _____ reikalams _____ (grupės pavadinimas)

Siųskite šiuo adresu:

ZIP _____

JAV LB Krašto Valdyba

• Adv. Julius Smetona staiga sunkiai susirgo ir paguldytas į Charity St. Vincent ligoninę Clevelande.

• Dr. Kostas Jurgėla buvęs Voice of America lietuviškojo skyriaus direktorius, atvyksta į Clevelandą ir šį sekmadienį, gruodžio 1 d. 3 v. p. p. Lietuvių Namuose dalyvaus "Tėvynės Garsų" sidabrinės sukakties bankete, kur pasakys pagrindinę kalbą.

Meninę programą atliks Daivos Matulionytės barokinis ansamblis.

Visi lietuviai atsilankę į suktuvinį banketą, tuo pačiu parems ir radijo valandėlę, kuri reikalinga, kad lietuviškas žodis ir daina skambėtų radijo bangomis.

AUKOS BALFUI

Balfo rudens vajui aukoją po 15 dol., bet ne po 5 dol. kaip buvo paskelbta Dirvoje Nr. 86, šie asmenys: N. ir P. Bieliniai, J. Čyvas, O. ir P. Žilinskai, A. Masilionis, Vl. Šniolis. Atsiprašome dėl klaidos.

VYTAUTO SMETONOS KONCERTAS

Šį šeštadienį, lapkričio 30 d. 8:30 v.v. Willoughby Fine Arts School salėje, 38660 Mentor Ave., Willoughby, Ohio įvyks 19 metų amžiaus pianisto Vytauto Smetonos koncertas. Programoje Bacho, Schuberto, Ravel, Chopin ir Liszt kūriniai.

• Dr. Balys Matulionis iš Chicagos persikėlė gyventi pas sūnų Mindaugą netoli Clevelando. Jo adresas: 1559 Union St., Barberton, Ohio 44203, tel.: 825-5311.

(Atkelta iš 1 psl.)

tesiami Cleveland Plaza vieš butyje, kur S. Kudirkai, dr. K. Valiūnai ir juos lydinčioms saugams buvo rezervuotos tinkamos šiam atvejui patalpos. Turėjau progos klausytis tų Simo pasikalbėjimų su amerikiečiais, vengrų, rumunų, latvių spaudos ir radijo korespondentais. Ir čia turiu pasakyti, kad Simo atsakymai ir išsamūs paaiškinimai buvo labai idomi, gerai pagrįsti istoriniais ir dabarties faktais. Simas parodė čia savo gilų išsilavinimą gerą iškalbą ir logišką planingumą. Jis kalbėjo lietuviškai (vertėju buvo A. Rukšėnas) ir rusiškai su tais, kurie suprato rusų kalbą.

Pavyzdžiui, paklaustas, kaip jis aiškina Vigilant laivo kapitono laikyseną ir pasielgimą išduodant Simą rusams, jis neparodė jokio pykčio ar pagiežos tam kapitonui. Jis sustatė greta abiejų laivų kapitonus: amerikietį ir rusą. Savo išvaizda jie atrodė panašūs – su valdžios ženklais, puošnėmis uniformomis, mandagiomis manieromis. Tik rusas, Kremliaus komunistinio auklėjimo ir moralės pareigūnas, viduje vadovaujasi visiškai skirtingais moralės ir garbės standartais. Ir to amerikietis kapitonas, matyt, nesuprato. Ir kada rusas melagingai apkaltino Kudirką kriminaliniu nusikaltimu (sulaužius radijo įrengimus, išplėšus seifą ir pavogus laivo pinigus) tai amerikietis tam patikėjęs ir Simą Kudirką rusams išdavęs. Ir čia Simas perspėjo, kad vakarų civilizacijos kraštų pareigūnai, bendraudami ar derėdamiesi su rusais komunistais, nepakartotų tos pačios klaidos, kaip Vigilant kapitonas ir kad nesileistų apgaunami tų žmonių, kurių etika ir visa politika pagrįsta melu, klaida ir apgaulė.

Paklaustas, ar jis nebijąs, kad jo veikla pakenksianti

Simas Kudirka Clevelande...

Lietuvoje pasilikusiems jo artimiesiems, o gal ir jam pačiam, Simas tvirtai ir trumpai atsakė, kad jis esąs pasiryžęs kovoti už tiesą ir laisvę savo pavergtos tėvynės ir kad jis mirties nebijo. Ir tada galėjom patikėti ir suprasti, kaip tas nedidelio ūgio, lieknas, švelniai besišypsantis kuklus Simas Vigilant laivo denyje pajėgė taip nuostabiai narsiai kovoti su stipriais ir brutaliais rusais, kaip jis komunistiniam teisme išdrįso pareikalausti Lietuvai laisvės. Simas – gyvas simbolis mažos lietuvių tautos kovojančios su didžiule Rusija... Drąsus, valingas ir nepalaužiamas!

Po pietų Hofbrau Haus restorane, kurio savininkas dovanai pavaišino 50 asmenų, Simas, Genelė ir visi palydovai atvyko į Naująją parapiją, kur buvo suruoštas didingas visų Clevelando lietuvių sutikimas. Čia svečiai pateko pirmiausia į organizuoto jaunimo skautų ir ateitininkų rankas. Ir jie suruošė trumpą, bet savo grožiu ir turiniu nepaprastai įspūdingą sutikimą.

Pirmiausia Simas ir Genelė buvo įvesti į bažnyčią, tamsią, mistišką vien žvakių liepsna apšviestą. Apyilnė bažnyčia jaunimo turėjo degančias žvakes rankose. Kunigui Ged. Kijauskui pakvietus, Simas ir Genelė uždegė padėkos Dievui, tėvynės ilgesio ir laisvės žygių žvakes. Tuo laiku Ramovėnų choras galingai giedoją St. Diedoikos giesmę 'Prailgo sienoje, vargai apkarto'. Nuo Kudirkos uždegtų žvakių visi palydovai užsidegė savo žvakes. Tuo laiku skautė Rūta Giedraitytė ir skautas R. Strimaitis kalbėjo maldą iš Sibiro lietuvių maldaknygės.

Išėjus iš bažnyčios svečiai ir palydovai pateko į jaunimo gretas su liepsnojančiais fakalais. Audringo vakaro tamsoj tai buvo nepaprastas vaizdas. Prieš pat paminklo Simas jau jaunimo paduotą fakelą uždegė ugnį ant žuvusių už laisvę kariams paminklo aukuro. Tuo metu Genelė padėjo gėlių puokštę prie Rūpintojėlio.

Baigiant trumpas apeigas prie paminklo visi sugiedoją Lietuvą Brangi. Po to visi lydimi liepsnojančių fakelų nuėjo į salę, kur juos pasitiko ilgos eilės drausmingo, uniformuoto bei tautiniais rūtais paspuošusio jaunimo. Tuo ir pasibaigė šis trumpas keliolikos minučių Simo ir jaunuomenės susitikimas. Ji suorganizavo Neringos tuntininkę v.s. N. Kersnauskaitę drauge su Pilėnų tuntininkę pskt. V. Staškum, Klaipėdos vietininkijos jūrų sktn. Dž. Kižių ir ateitininkų atstovais Dalia Staniškienę ir Kęst. Sušinsku.

Simo ir Genelės ižengimas į pilnutėlę Nauj. parapijos salę, kur buvo susirinkę apie 800 žmonių, buvo suktas su nepaprastu entuziazmu ir griausmingomis ovacijomis. Štai sulaukėm mūsų kenčiančios ir kovojančios tautos sūnaus, kurs, visų pastangomis išlaisvinatas iš vergijos, yra šventai pasiryžęs kovoti už Lietuvos laisvę, kurs ir mirties akivaizdoje nepabūgęs pareikalausti laisvės savo šaliai, kurio 4 metų kančios galų gale užbaigtos laisvės triumfu. Sausakimšai pripildytą salę tvirta ranka tvarko uniformuoti šauliai. (Jie ir automobilių aikštėse tvarkė judėjimą.) Prie stalų su aukų dėžėmis ir aukų vokieiais – uniformuotais šauliais. Jaunimo atstovai prisega Simui lietuvišką trispalvę, o Genelėi išteikė didžiulę gėlių puokštę. Visą iškilmų programą tvarkė J. Stempuzis. Griausmingai giedama giesmė Lietuviai esame mes gimę. Seka trumpa kun.

G. Kijausko invokacija, dėkojant Dievui už Simo ir jo šeimos laisvę. Po to trumpi pasveikinimai. Pirmasis žodį gauna Ant. Kalvaitis, 1970 m. buvęs Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų S-gos pirmininkas. Jam vadovaujant Clevelande vyko studentų suvažiavimas su apie 400 dalyvių iš JAV ir Kanados. Patyrę apie Simo Kudirkos išdavimą rusams, suvažiavimo dalyviai suruošė demonstracijas ir sukėlė triukšmą visoj Amerikoje. Tos jų akcijos dėka šis dramatiškas įvykis trumpu laiku sukėlė visą amerikiečių viešąją opinią, pasmerkusią tą nelaimingą Amerikos pareigūnų pasielgimą.

Antrasis kalbėjo Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės pirmininkas J. Malskis. Savo kalboje jis apibūdino Simą Kudirką kaip visus lietuvius jungiantį vyrą vieningai kovai už Lietuvos laisvę. Po to kalbėjo Altos Clevelando skyr. pirmininkas, knygos 'Day of Shame' autorius Algis Rukšėnas. Jis palygino Simo išlikimą ir išlaisvinimą su evangelijos Lozorijos prikėlimu iš mirties po 4 dienų. Algis Rukšėnas pareiškė, kad rinkdamas faktus ir sekdamas Simo kančios kelius ant Vigilant laivo, jis jautęs dvasinį artumą su Simu. Vliko pirmininkas dr. K. Valiūnas, pasveikinęs Clevelandiečius ir Simą, pareiškė džiaugsmą, kad sulaukėme tikro ir pajėgaus kovotojo už mūsų tautos laisvę.

Pristatydamas Simą lietuvių ir amerikiečių publikai R. Kudukis anglų ir lietuvių kalbomis trumpai nuskė Simo Kudirkos bylos eigą.

Simas kalbėjo. Jo iškalboje nėra tuščios retorikos. Jo žodžiai ir mintys plaukia iš tyros ir geros lietuviškos širdies. Jis apsakė tuos didelius skirtumus tarp komunistinės Rusijos turistams nerodomų vietų ir tarp vakarų demokratijų kraštų, ypač Amerikos. Su šurpuliu prisiminė tas be galo sunkias ir varganas dienas baudžiamuosiuose lageriuose, tą dvokiantį maistą, už kurį komunizmo aukos turi sunkiai dirbti statant komunizmo skelbiamą 'rojų'. Vėl jis nuoširdžiai reišė padėką Amerikai už prieglaudą jam ir jo šeimai ir milijonus nuo vergijos pabėgusiems žmonių. Ir kaip pranašas Simas išpėjo pasauliui nepatikėti rusišką komunizmo melui ir būti atsargiems įeinant su komunistais į bet kokius sandėrius. Išidėmėtina, kad Simas kalba be užrašų. Bet jo kalba yra taikli, apmąstyta ir klausytojų dėmesį patraukianti. Atrodo, kad Simas savo kalbas gerai susiplanavęs ir daugelio iškilnių nevargintas bus geras ir visur su dėmesiu klausomas kalbėtojas aktualiais mūsų kovos reikalais.

Po Simo kalbos programos vedėjas paskaitė gautų sveikinimų (iš Cuyahoga County šerifo R. Kreiger, paskyrusiam policijos eskortą Simui, kuris lydė jo grupę per visą lapkričio 21 d., County Auditor G. Voinovich, iš Brazilijos lietuvių laikraščio 'Laikas').

Meninę programos dalį atliko Čiurlionio Ansamblio moterų choras ir kanklininkės, vadovaujant muz. A. Mikulskiui. Jau pats margumynas tų gražių lietuvių vaikų teikė džiaugsmo. Ir keletas liaudies dainų, dainai ir su įsijautimu padainuotų, buvo graži atgaiva lietuviškai širdžiai. Taip, rodos, buvome arti Lietuvos... Kanklių solo jaunos Bankaitytės atlikta A. Mikulskio rapsodija prisidėjo ir pridera prityrusiam didelės įstaigos viršininkui. Koncertas buvo skirtas

25

Maloniai kviečiame jus dalyvauti

Clevelando lietuvių radijo

SIDABRINĖS SUKAKTIES

BANKETE

sekmadienį, gruodžio 1, 3 val. p. p.,

LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE.

IŠKILMINGI PIETŪS

Voice of America direktoriaus

DR. KOSTO JURGELOS ŽODIS

DAIVOS MATULIONYTĖS

Barokinio ansamblio koncertas

TĖVYNĖS GARSŲ RADIOJO

darbuotojų ir rėmėjų pagerbimas.

BILIETAI ASM. \$7.50

Gaunami pas T.G. vedėją 382-9268, R. Tatarūnienę 531-5924, M. Lenkauskienę 831-1494, H. Jakubs 486-6176, S. Sankal 486-5279 ir Lietuvių klube 531-2131.

JŪSŲ DALYVAVIMAS BANKETE REIŠKIA PARAMĄ LIETUVIŠKOMS RADIOJO BANGOMS.

Simo ir Genelės garbei. Po visų dainų sužadinta Genelė atidavė savo gėlių dalį chorui. Pranešėja V. Žilionytė aiškiai informavo klausytojus apie choro dainuojamas dainas.

Po koncerto, abu svečiai Simas ir Genelė buvo iškviesti į sceną ir drauge su chorui ir visa salės publika giedoją Lietuvos himną. Manau, kad jiems tai buvo didžiai jaudinantis momentas.

Pasibaigus programai buvo proga pasapausti Simui ir Genelei rankas ir pasakyti daug nuoširdžių žodžių ir linkėjimų. Iškilminga vakarienė svečių garbei buvo suruošta Lietuvių namuose. Dalyvavo apie 150 asmenų. Čia jau buvo kiek laisvesnis pabendraavimas, autografų, parašų rinkimas ant čia platinamų J. Gliados ir A. Rukšėno knygų. Apie 12 val. buvo telefoninis radijo stoties interview su Simu. Taigi Clevelandas savo mielus svečius išnaudojo ligi pat vidurnakčio, ir, žinoma, gerokai juos nuvargino. Bet gal tai 'mielas vargas', kada jauti žmonių nuoširdumą ir meilę?...

Lapkričio 22 d. po Kudukio suorganizuotų pusryčių (dalyvaujant 40 asmenų) svečiai buvo išlydėti. Išlydinti buvo jiems išteiktos ir clevelandiečių sudėtos dovanos.

Baigdamas šį aprašymą norėčiau pridėti dar keletą pastabų. Pirmiausia tai paminėti, kad Simo ir Genelės priėmimo ir sutikimo svarbiausį ir didžiausį vaidmenį atliko R. Kudukis. Jo iniciatyva, rūpesčiu ir pastangomis, o gal ir pinigais ištekliams buvo suorganizuotas svečių sutikimas ir išleidimas, jų apsauga, jų ir juos lydinčių žmonių transportas, viešbutyje patalpų gavimas, vaišės, konferencija miesto tarybos posėdžių salė, spaudos, radijo ir televizijos stočių pakvietimas ir suorganizavimas pasikalbėjimų su žurnalistais. Ir tą viską R. Kudukis atliko ramiai, be įprasto tokioms atvejais nervavimosi ar nenumatytų sutrikimų. Viskas pravesta tvarkingai, ramiai ir su deramu orumu, kaip ir pridera prityrusiam didelės įstaigos viršininkui. Džiaugiamės ir didžiuoja-

mės turėdami Clevelande tokią savo reikalų rūpintoją.

Antra pastaba taikoma mūsų kolonijos gražiai ir taikingai vieningumo ir solidarumo dvasiai. Visi matėme, jutome ir gerėjome ta dvasia lapkričio 21 d.

Trečia pastaba tai viešas ir pilnai užtarnautas pagyrimas mūsų jaunumenei ir jos organizacijų vadovams. Jie visoj toj šventėj įrodė, kad lietuvių tautos kovotojas Simas buvo ir liks jų idealas. Ir tą savo nusiteikimą mūsų jaunimas pademonstravo labai įspūdingai.

• SLA 14 kuopa, kurios pirmininku yra V. Brazūlis, Dirvai paremti atsiuntė auką 1 dol. Ačiū.

• A. Klimas, žurnalistas, lapkričio 17 d. Clevelando šaulių susirinkime kalbėjo apie šaulių S-gos organizavimą 1919 metais. Prelegentas yra buvęs 1921 m. Trimito redaktorius. Susirinkimui pirmininkavo V. Jokūbaitis, sekretoriavo M. Barniškaitė.

• SLA 14 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 1 d. 12 val. Lietuvių Namuose. Visi nariai maloniai kviečiami atsilankyti.

• Salamander batų krautuvė, 2546 Lorain Ave., Clevelande, turi didelį pasirinkimą šiltų žieminių batų, kambarinių kurpelių ir išieginų bei sportiškų batų, krautuvė atidaryta kasdien nuo 9:30 iki 5:30 val. vak., o sekmadieniais nuo 12 iki 4 val. p. p.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HELP WANTED

COOK, we are looking for some one capable of preparing daily lunch, including food shopping, for 50 employees at our Down Town Office. Modern and pleasant facilities. Monday through Friday 8 a. m. — 3 p. m. Excellent salary and fine benefits. References required. Call Miss Sirc 771-3550. If you qualified.

An Equal Opportunity Employer

yra jūsų kaimynystėje ir teikia visus finansinius patarnavimus.

Automatinė, kompiuterizuota apskaičiavimų sistema.

★

Paskolos nekilnojamam turtui įsigyti, naujoms statyboms, priestatams ir remontui.

★

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5¼%

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6½% — 7½%

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI APDRAUSTI IKI \$20,000.

Išduodami kelionių čekiai, orderiai, priimami mokesčiai įmokėjimui, elektros, dujų ir telefono sąskaitos, parduodami JAV bonai.

★

Pasinaudokite jums arčiausiai esančios įstaigos patarnavimu!

798 East 185 Street, Cleveland, Ohio 44119
6712 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
13515 Euclid Avenue, Cleveland, Ohio 44112
14406 Cedar Rd., University Hts., Ohio 44121

★

DARBO VALANDOS

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:30 iki 4:00 • Penktadienį 9:30 iki 6:00 • Šeštadienį 9:30 iki 2:30 • Pirmadienį uždaryta. • Pagrindinė įstaiga E. 185 St. atidaryta iki 2:30.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirva, dėl Padėkos dienos šventės, šią savaitę penktadienį, lapkričio 29 d. neišeis. Sekantis numeris išeis trečiadienį, gruodžio 4 d.

• Dr. Vytautas Dargis, Westchester, Ill., tautinės srovės veikėjas, neolituanas, padidindamas įnašą Vilties draugijoje šimtu doleriu (dabar jo įnašas yra 400 dol.) rašo: "Aš suprantu, kad kiekvienam sunku atskirti su sunkiai uždirbtu ir sutaupytu doleriu, bet žinau, kad išeivijos spauda be aukų negali išsilaikyti. Remkime visi didesnę ar mažesnę auką šiandien, nes bus dar sunkiau išgyventi, kai lietuviškas laikraštis dėl finansinių sunkumų nustos lankęs tavo namus. Be savos spaudos mes neturėsime ryšio visuomeniniame darbe".

Ačiū už paramą ir pastiprinančius žodžius.

• Kazimieras Pocius, Vilties draugijos pirmininkas, padidino savo įnašą Vilties draugijoje, įnešdamas 100 dol., tuo būdu dabar jo įnašas 735 dol.

• Eugenijus A. Bartkus, jo vedamos įmonės — Bartkus and Associates Inc. reikalais lankėsi Europoje, buvo jo Vokietijoje, Lenkijoje ir kt.

• K. Morkūnas, gyv. Clevelande, atsiuntė 10 dol. padidindami savo įnašą Vilties draugijoje. Ačiū.

• Dirvai paremti per Vilties d-jos pirmininką K. Pocių įteikė auką:

K. Domarkas, Highland, Ind. \$20.00
P. Steikūnas, Chicago 10.00
Vl. Noreika, Chicago 10.00
A. A. Iz. Valančiaus giminės 7.00
Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

• Balfo Centro ir Chicago Apskrities Valdybos rengia BALFO 30-ties metų sukakties įspūdingą minėjimą-koncertą su Hamiltono mergaičių chorą "AIDAS", kuriam diriguoja solistas V. Verikaitis.

Tuoju po koncerto, Balio Pakšto salėje susipažinimo vakarienė. Į vakarienę auką 5 doleriai. Bilietus į vakarienę ir koncertą galima įsigyti MARGINIUOSE. Taip pat bilietus bus galima įsigyti ir prie įėjimo.

• LF Bičiulių vyriausioji taryba posėdžiavo Detroite, lapkričio 16 ir 17 d.d. LF Bičiulių vyr. taryba ir naujai išrinktoji centro valdyba turėjo bendrus posėdžius ir aptarė veiklos planus. L.F.B. tarybos pirmininku yra dr. Kazys Ambrozaitis.

• Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimas įvyks š. m. gruodžio 7-8 d. Statler Hilton viešbutyje, Bostone, kuriame dalyvaus ir Simas Kudirka.

Apie Vliko veiklą ir Lietuvą tarptautinėje politikoje pranešimą padarys pirm. dr. K. Valiūnas. Apie veiksmų kongerenciją pranešimą darys vicepirm. J. Valaitis. Dar bus vicepirmininkų J. Audėno ir A. Vakselio pranešimai informacijos ir finansiniais klausimais. Tautos Fondo reikalu pranešimus darys vicepirm. Z. Jūrys ir įgal. Kanadoje A. Kuolas.

Apie šiandieninę Lietuvos gyventojų padėtį kalbės V. Vaitiekūnas.

Šeštadienį, gruodžio 7 d. įvyks koncertas-vakarienė.

VASYLIŲ METINIS KONCERTAS

Sekmadienį, gruodžio 15 d. 4 val. 30 min., Jordan Hall mažoje salėje, Bostone, smuikininkas Izidorius Vasyliūnas ir pianistas Vytenis M. Vasyliūnas rengia savo metinį koncertą. Jų programoje bus rečiau grojama trečioji Ludwig van Beethoven sonata Es dur Opus 12 Nr. 3, Ottorino Respighi melodinga romantiška sonata H moll, ir pirmą kartą išpildoma, šiais metais specialiai Vasyliūnams parašyta, nuosaikiai moderni pirmoji Jeronimo Kačinsko sonata smuikui ir fortapijonui. Visi besidomintieji muzikos menu nuoširdžiai kviečiami nepraleisti labai retos progos pasiklausyti savų menininkų atlikėjų ir savo žymaus kompozitoriaus naujai sukurto veikalo. Salės adresas: 30 Gainsboro Street, Boston, Mass., kampas Huntington Ave., vienas blokas nuo Symphony Hall. Bilietų kaina tik \$2.50, jų galima gauti jau dabar kasoje prie salės. Kasa atdara kasdien nuo 10:30 iki 5:30 val.

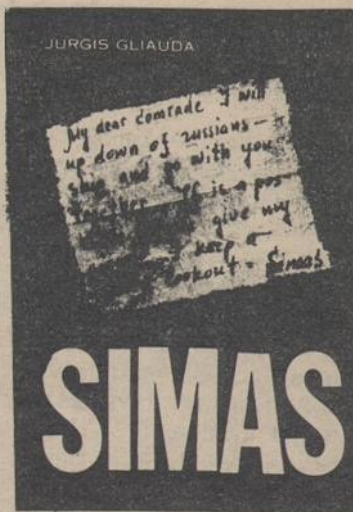
LB SPAUDOS VAJUS

Pirmosios aukos Dirvai LB Spaudos Vajaus proga yra gautos iš:

P. Davidonis, Phila. \$1.00
L. K. Jurskis, Delran 1.00
P. Stelmokas, Phila. 1.00

• Aušra Gečytė, V. Krėvės lituanistinės mokyklos mokinė Philadelphiaje, jau yra surinkus aukų ir prenumeratų virš \$50.00.

• ALT S-gos Baltimorės skyrius per savo sekretorių B. Medelį atsiuntė 50 dol. Vilties draugijos įnašą padidinimui. Skyriaus įnašas dabar yra 155 dol.

SIMO knygos antrosios laidos liko tik kelios dešimt egzempliorių. Norėdami, kad ji plačiau pasklistų skaitytojuose, vietoj 3 dol. nutarėme atpiginti iki 1 dol. Užsakykite tuoj pat Dirvoje, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

PARAMA DIRVAI

Atsiliepdami į prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo Dirvai šie asmenys:

Wisc. Lietuvių Dienai
Rengti K-tas, Racine \$10.00
Juozas Žemaitis, Geneva 7.00
Bostono Ramovėnai,
Boston 10.00
V. Cenkus,
Columbia Station 2.00
K. Žukauskas,
Beverly Shores 20.00
M. Barniškis, Euclid 7.00
Teresė Stankūnas,
So. Boston 7.00
R. Nelsas, Fullerton 5.00
J. Žukas, Richmond Hill 2.00
R. Liormanas, Rochester 2.00
Vilius Hofmanas, Chicago 3.00
A. Varnas, Chicago 3.00
K. Krivickas,
Clarks Summit 10.00
Rimvydas Tveras,
Round Lake Beach .. 2.00
P. Razgaitis, Seven Hills 4.00
Vyt. Didžiojo Šaulių
Rinktinė, Chicago 25.00
V. Augulis, Dayton 3.00
Pr. Baltuonis, La Salle 10.00
Helen Gontar, St. Louis 5.00
V. Juodvalkis,
Panorama City 7.00
J. Rastapkevičius, Dutton 7.00
J. Jankus, Cleveland .. 10.00
J. Pupininkas,
St. Petersburg 2.00
T. Gaizauskienė,
Venezuela 2.00
Pr. Šulas, Chicago 2.00
J. Baranauskas, Cleveland 3.00
SLA 20-ta Kuopa, Cleve. 16.00
J. Grėbliauskas, Chicago 2.00
A. J. Weisbecker,
Melbourne Beach 12.00
Vyt. Akelis, Valencia .. 2.00
V. Griška, Great Neck 2.00

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

• Povilas Žičkus, lietuvių laikraščių bendradarbis Bostone, nuo spalio 1 d. paskirtas Harvardo universiteto mokomojo personalo ir vadovybės nariu.

N. METŲ SUTIKIMO BALIUS

Santa Monikos Amerikos Lietuvių Klubas su Lietuvių Bendruomenės, S. Monikos padaliniu vėl ruošia kartu Naujų Metų sutikimo balių, 1974 m. gruodžio 31 d., Bay Women's Club salėje, 12130 4th St. prie Wilshire Blvd., S. Monikoje. Pradžią 8 val. vak. Gros geras orkestras, skani vakarienė, draugiška nuotaika. Kviečiami visi lietuviai ir jų draugai. Atskiri pakvietimai nebus siuntinėjami. Rezervuoti vietas telefonais: A. Markevičius — 828-7525,

Kojelis — 395-8355, A. Milaknis — 395-5764 ir E. Gedgaudienė — 399-1825.
Rengėjai

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• ŠEŠTADIENIS, lapkričio 16 Chicagoje lietuviams buvo istorinė diena. Tą dieną 12:30 val. p.p. į Midway aerodromą du helikopteriai atskraidino Simą Kudirką ir jo šeimos narius ir palydovus. Vadovaujantis Chicagoje amerikiečių dienraščių pranešimais, Simą Kudirką Midway aerodrome pasitiko net iki 5,000 lietuvių minia. Tautiniais drabužiais pasipuošusios lietuvaitės, sudariusios špalierius, pro kuriuos praėjo šių dienų lietuvių tautos didvyris Simas Kudirka, daugybė lituanistinių mokyklų mokinių ir tikrai gausi minia lietuvių, susirinkusių į aerodromą, buvo ta atrakcija, kurią pastebėjo amerikiečiai žurnalistai ir TV kameros. Todėl Kudirkos triumfališkas sutikimas Chicagoje, suteikęs mums, lietuviams džiaugsmo akimirkas ir stiprybės kovoje už Lietuvos laisvę ateities dienose, nebuvo tik mūsų vienu šventė, bet per amerikiečių dienraščių ir TV stotis plačiai perduota ir amerikiečių masėms. Todėl nebe reikalo po dviejų dienų S. Kudirką miesto rotušėje pasitikęs Chicago burmistras R. Daley jį paskelbė Chicago miesto garbės piliečiu.

• MANO liudesiui (o tai vis dėl labai skirtingų darbo valandų bei laisvų dienų) neturėjau progos stebėti triumfališką S. Kudirkos sutikimą Midway aerodrome, negalėjau jo iš arti matyti ir gal net žodeliu persimesti jo sutikimo bankete Šarkos restorane (darbo valandos man leido tame bankete dalyvauti, bet, nors ir rašydamas dviems laikraščiams, negavau oficialaus kvietimo į banketą, be kurio 'mirtingieji' ten neįėjo), dėl darbo negalėjau dalyvauti ir didingoje S. Kudirkos pagerbimo akademijoje Marijos aukšt. mokyklos salėje vėlyvą sekmadienio popietę. Bet S. Kudirką, jo šeimos narius ir didelę lietuvių masę, susirinkusią dar kartą pamatyti ir pagerbti Kudirką, mačiau sekmadienio rytą Lithuanian Plaza aikštėje prie Marquette Parko liet. Gimimo šv. Panėlės bažnyčios ir jos viduje. S. Kudirkos sutikimo Chicagoje komitetas, skelbdamas iškilmių dienotvarkę, pranešė, kad S. Kudirka su šeima dalyvaus lietuviškose mišiose Marquette Parko liet. šventovėje. Iš anksto nesitikėjau, kad ir čia būtų didelė lietuvių spūstis. Bet kai nuvykau gerokai prieš laiką, vėliavų pakėlimo aikštėje prie bažnyčios jau būriavosi minios žmonių. Ačiū dr. G. Balukui ir Lietuvos gen. konsulei J. Daužvardienei, tuojau užsimezgė pažintis su S. Kudirkos motinėle ir jų dukrele.

Fotografai ir filmuotojai pasitinka Simą Kudirką Midway aerodrome Chicagoje. P. Maletos nuotrauka

Simas Kudirka kalba Chicagoje lietuviams. Kairėje ALT pirm. dr. K. Bobelis. V. Noreikos nuotrauka

• PO DEŠIMTOS valandos ryto, gausioms uniformuotų šaulių gretoms apsupus vėliavų stiebus, gausybės fotografų ir filmuotojų lydimas su aukštųjų svečių palyda prie vėliavų stiebo artėjo nedidelis, rudais kailiniukais apsirengęs žmogus. Kai į aukštą kilo žvaigždėtoji JAV vėliava, jis stovėjo ramus ir giliai susikaupęs, tik i jį visą laiką šaudė filmuotojai ir fotografai. Kai minia perėjo prie Lietuvos vėliavos stiebo ir į aukštą, po to visiems sugiedojus Lietuvos himną, pradėjo kilti Lietuvos trispalvė, pamažu keliama S. Kudirkos, iš pakilęs vietos, stovėdamas šalia Altos pirm. dr. K. Bobelio, netoli esant ir PLB pirm. inž. Br. Nainiui, atsidėjęs stebėjau pasukinio lietuvių tautos didvyrio (jį taip pavadino Chicago Sun-Times) profilį. Pabalusiame veide aiškiai matėsi neseniai pergyventų kančių šešėliai, pradedant tragišku išdavimu Vigilant laive, teismu Vilniuje ir sovietiniu kalėjimu. Bet kartu tuose bruožuose atsispindėjo ir kažkokia drąsa, ištvermė ir ateities ryžtas, kai Simas įbedęs akis žiūrėjo į palengva kylančią trispalvę, jos plevenime tarsi išpėdamas laisvą lietuvių išeiviją, kad tik vienybėje mūsų galybė. O toji vienybė, bent S. Kudirkos buvimo Chicagoje dienomis, mūsų tarpe vėl pasirodė, gal ne tiek posėdžiuose ar užkulisuose, kiek oficialiose tribūnose. Tai tikrai geras ženklas.

• MARQUETTE Parko liet. šventovėje padėkos Aukščiausiam pamaldos už S. Kudirkos ir jo šeimos sugrįžimą į laisvę buvo tikrai iškilmingos ir didingos. Sausakimša šventovė organizacijų vėliavų, jų atstovų bei brolių ir sesių lietuvių, netikėtai gerai paruoštas muz. Vl. Baltrušaičio vadovaujamas choras su puikiai atliktomis religiniais tautinėmis giesmėmis vyšk. V. Brizgio laikomas mišias su

kleb. kun. A. Zakarausko ir kan. V. Zakarausko asista nuspalvino tiesiog ašaras spaudusia laisvės pergalės ir triumfo nuotaika. Vysk. V. Brizgio pamokslas buvo taiklus, gerai išmąstytas, nors kai kas šia proga pasigedo tokiame momentui labiausiai tinkančio kan. V. Zakarausko ugningų žodžių. Apie S. Kudirkos pagerbimo akademiją, įvykusią tą pačią popietę, tikiu, parašys kiti.

• ESAME dėkingi, kad JAV LB Krašto valdyba savo veiklą nukreipė ir į kultūrinius dirvonus, pavedusi LB Kultūros Tarybos pirm. rašyt. A. Kairiui suruošti III-ji Teatro festivalį lapkričio 27 - gruodžio 1 d.d. Chicagoje. Apie festivalį Dirvoje jau buvo ne kartą rašyta, ten pateikta ir pilna jo programa su dalyvaujančiais vienetais. Apžvalgą rašant beveik festivalio išvakarėse, malonu pabrėžti, kad festivaliu susidomėjimas nemažas, kad atvyksta specialieji ekskursija net iš Rochester, N.Y., kad festivalio rengimo pirm. A. Kairiui išsiuntus laiškus apie 400 lietuvių gydytojų, prašant iš jų aukų festivaliui paremti, iki lapkričio 20 d. buvo atsiliepię apie 15 iš jų su stambesnėmis ar mažesnėmis aukomis. Iš jų 100 dol. auką atsiuntė dr. K. Ambrozaitis. Kas būsimuosius žiurovus iš anksto džiugina, tai lietuvių jaunimo susidomėjimas teatre. Jei I-jam teatro festivalyje jaunimas sudarė 50 proc. visų vaidintojų, jei II-jam festivalyje jaunųjų vaidintojų skaičius padidėjo iki 70 proc., tai šiame, III-jame, jaunimas tiesiog dominuos: jie sudarys 95 proc. visų festivalyje dalyvaujančių aktorių. Tai charakteringas atsakymas ne tik išeivijai, bet ir tėvynėje sėdintiems okupacinės valdžios pareigūnams, nuolat skelbiantiems mūsų jaunimo nuliutuvėjimą. Jei A. Kairys čia apie jaunimo susidomėjimą teatru ir jo dalyvavimą festivaliuose pateikia tikslūs skaičius, tai mums nieko kito nelieta, kaip tik didžiulis lietuvišku teatru taip gausiai besidominčiu jaunimu. Ta pačia proga primintina, kad Chicagoje veikia LB globama Jaunimo teatro studija, dabar vadovaujama komp. D. Lapinsko, o Jaunimo centro vadovybės globoje, tikriausia, tebeveikia ir jaunosios kartos atstovės rež. Ž. Numgaudaitės vedama dramos studija. Sveikiname III-ji Teatro festivalį, dvelksiantį gyvąja jaunyste.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

A. A.

ELSEI KLIMKAITIENEI

Vokietijoje mirus, giliausią užuojautą reiškiamo ANTANINAI ir MARTY-NUI KLIMKAICIAMS

A. ir R. Tamulioniai
V. ir A. Patalauskai
J. Preibys
P. Stanionis